

**Tégy mindig egy kicsivel több jót,
bocsáss meg egy kicsivel jobban,
szeress egy kicsivel tökéletesebben.
Mosolyogj akkor is, ha bántottak,
mert egy Kicsivel több van közöttünk!**

(Bíró Ernő)

BULÁNYI GYÖRGY

KARÁCSONYRA...

Kisdedet találtok pólyába takarva és jászolba fektetve – Hát eljött az Eljövendő. Kisdedként és pólyába takarták, ha már ez a kezdete az ember életének. Csak egyben tér el többi társától: jászolba fektették. Meglehet a véleményed az apjáról. Gondoskodhatott volna legalább bölcsőről. De nem

gondoskodott. Nem. S azért nem, hogy egyszer s mindenkorra tudomásul kelljen vennie mindenkinek, amit Weörös Sándor tudott, hogy az Isten nem tartozik az urak közé.

Ki az úr? Akinek többje van, mint embertársának. Ennek az alapján parancsol annak, akinek kevesebbje van, mint neki. Ezért aztán az Isten nem parancsol, nem kényszerít, csak hív, csak csalogat. Mire? Országot csinálni vele. Olyan országot, melyben neked is egy dénár, meg nekem is. Olyan Országot, melyben nem mond senki semmit magáénak, mert mindenük közös. Olyat, amilyenről az egyszeri párttitkár is beszélt. Hogyan? Csak úgy, hogy amikor majd a kommunizmus megvalósul, minden lesz a GUM áruházban, s akármit is elvihetünk belőle haza, fizetés nélkül. A hallgatóság még csak a szocializmust építi, és egy asszony kérdést tesz fel:

- Szilszkinbunda is lesz az áruházban?
- Természetesen – feleli a párttitkár.
- Akkor én majd kilencet viszek haza belőle, azt is tehetem? – kérdi az asszony.

Mire a párttitkár:

- Asszonyom, vetközzék le pucérra!
- Nem teszem – mondja az asszony.
- Miért? – kérdezi a párttitkár.
- Mert szégyellem magam – válaszolja.

Mire a párttitkár:

- Majd azt is szégyelli, hogy kilencet vigyen haza...

A gazdagság nem bűn, hanem alkalom arra, hogy alamiználkodjunk – tanítják a keresztény századok. Az Isten pedig jászolba rakja a fiát. Csak azért, hogy világos legyen: nem építheti közülünk Országát az, akinek többje van, mint a másik embernek. Senki! A Fia sem! Majd ha a Gyermekek kinövi a jászlat, elmegy a Jor-

**XXI. évfolyam 12. szám
2014. december**

A Koinónia régebbi számai elérhetők:
www.faragoferenc.webnode.hu

Bulányi György, Karácsonyra...	2686
Szakáli Anna versei	2687
Miklovicz László, Búcsú Imre bácsitól	2688
Tarnai Imre, Üvegfal	2688
Faragóné B. Márta, Drága Bernadett!	2689
Jakab Attila, Lassú víz	2690
Wass Albert, Angyalka	2692
Farkas István, A fügelekvártól...	2694
Dryp, Kiszámíthatatlan...!	2695
Király Ignác, Organikus Bokor?!	2697
Vincze Anikó, Nagymamánk	2700
Géczy Ivánné, December	2702
Demeczky Jenő, Elkezdődik-e a jövő?	2702
Dryp, Tisztelt érdeklődők!	
Máté-Tóth András, Parallax	2705
Bóta Tibor, Az igazi világosság útja...	2708
Bogdán János verseiből	2710

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családjunkért, nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országáért megvalósulásáért.»

Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

dánhoz, s az apjuktól-anyjuktól elcsábított fiatalokat megtanítja gyógyítani, ezt mondja nekik: Ingyen kaptatok, ingyen adjátok! S egy lyukas fillér sem lesz az ő zsebében sem, tanítványaiéban sem.

Nem lehet Országot építeni, csak a köztulajdon alapján. Ezt Jézus is, Marx is egyformán látta. S még valaki más is:

*S az új Városban elrendelte Ilona
Hogy Jézuskának legyen arany jászola.
Ha nincs aranyból s megmarad ami volt, a szalma,
Még ma is állana a Kisded Birodalma.
Szegényeké volt a Birodalom
Mert Betlehemben nem aranyból volt az alom...*

– írja 1959-ben a kezdeti Vígilia egykori lírikusa, Horváth Béla.

Írni könnyű, egyszer már tenni kell. Kinek? Nekem! Semmi sem menthet fel. Nem tudok senkit küldeni. Ha az Istené vagyok, akkor csak hívhatok. Mire? Országépítésre! Kiket hívok? Szegényül és szegényeket. A gazdag ifjút is! Ha eladja mindenét, akkor jöhet.

Az Isten vár:

Elöttem szolgálaim a századok.

Fújják a szikrát, míg láng lesz belőle.

Boldog Karácsonyt!

2005. decembere

Simeon és Anna a Gyermekkel

SZAKÁLI ANNA VERSEI

BÉKÉS KARÁCSONY

Békés karácsony, hópihe álom,
leszálló este, titkos némaság.
Csak a falóra csendes tiktakja,
ismétli egyre szívünk óhaját.

Fenyőillatban fürdik az utca,
bent a házakban arany lesz a fény.
Apák gyújtanak illatos gyertyát,
szeretet éled most e földtekén.

Mozdulatokban nagyanyák élnek,
simul a tészta a kezek alatt,
fahéj, szegfűszeg és méz illatoz,
a százéves kredenc ünnepet tart.

Asztalhoz ülnek, kik összejöttek,
előkerülnek a régi mesék.
Mire elfogynak kalácsok, sütek,
lebegnek körülöttük éjtündérek.

Csilingelő hóhullású éjen
gyermeknek néznek kíváncsian rád:
elhiszed-e még? Arcod kipirul,
mikor a nagy csodát elmondanád.

Aztán az álom elviszi őket,
marad a kávé, bor az asztalon.
Már csak az öreg és a felnőtték
beszélgetnek halkán a pamlagon.

*Álmos lett az éj, suttogó a csend,
büszkén áll díszében a fenyő.
Valamire még vár rezzenetlen,
fényről álmodik, míg eljön az idő.*

*Egy ének zsong áhítatba öntve...
Pásztorok járnak, messze száll a hang.
Ló dobog, szánt repít hóport felveve,
és felcsendül vígan az éji harang...*

KARÁCSONYI KÍVÁNSÁG

Karácsonyi kívánság száll,
egy gondolat hozzád repül,
mint ékes kristályfény csillan,
s az égi szentélyben szétterül.

Lelkét láttatja az ember,
szenvadás, gond, öröm alatt.
Miért húznál magad köré
ólmos szürkeségből falat?

A szerencse elkísér majd,
ha szeret és örül szíved,
és te soha ne üss tovább,
ha mégis néha megütnek.

Kívánni másnak igazán jót
tisztá, komoly szóval szabad,
így élhetsz ép lélekkel,
és így leszel te is szabad.

Öltöztess lelked új ruhába,
lobog a tűz, a gyertyafény.
Így köszönt rád a szeretet
ezen a békés, szent estén.

MIKLOVICZ LÁSZLÓ

BÚCSÚ TARNAI IMRE BÁCSITÓL

Egy **idézettel** szeretném kezdeni a búcsúzás mondatainak sorát:

„Kialudt egy fáklya. Egy messzire világító és meleget árasztó fáklya. A dolgok rendje az, hogy amikor a világító és melegítő fáklya kialszik, akkor körülötte sötétség és hideg váltja fel a fényt és meleget. De az Isten Országában másfajta a törvények: Hisszük és reméljük, hogy az a fény és az a meleg, amelyet a most kialudt fáklya sugárzott, nem szűnt meg: tovább

világít és melegít, sőt még messzebbre árasztja fényét és melegét. Azért, mert ennek a fáklyának a fénye nem a sajátja volt, hanem azé, akinek fénye-melege soha véget nem ér.”

Az elhangzott néhány mondatot Imre bácsitól idéztem, amelyeket Bulányi György atya temetésén ő maga mondott el. Aligha találhattunk volna a mai alkalomra is méltóbb szavakat.

Ha most becsukom a szemem, ha most kedves testvérem becsukod a szemed és elvonatkoztatasz azoktól a képektől, melyeket nyitott szemmel kénytelen vagy látni és értelmezni, akkor megjelenítheted azt a szeretet valóságot, akit Imre bácsinak hívunk. Meg is kérek mindenkit, hogy tegye meg ezt a könnyed mozdulatot a szempillájával 10 másodpercig. Így ni.

Máris megelevenedhet az a lelki közösség, amelynek Nagyorosziban a kiépítője és éltetője Imre atya volt.

Megelevenedhet az a Bokor közösség, amelynek 40 évig ambiciózus tagja és példaképe volt Imre testvérünk.

Érett bölcsességgel és szelíd határozottsággal szeretett mindenkit maga körül Egyházban és Bokorban egyaránt - ezért sokan hordozzuk Őt szívünkben ezután is hálával és köszönettel.

Elcsodálkozhatunk közben azon is, hogy a különböző kultúrákba beleszülető embertársaink milyen eltérő módon élik meg az élet elmúlásának eseményét.

Van ahol hangos sírás és jajveszékelés kíséri ezt a biológiai törvényszerűséget és feketébe öltöznek a gyászolók. Van ahol a hazatérésnek, és a mennyei születésnap szép ünnepének tekintik ezt és fehérbe öltöznek a búcsúzóik.

A mi kultúr- és kultuszkörünkben valahogy keveredik az elválás szomorúsága a tartalmas élet elismerésének örömeivel. Az elválás szomorúsága abból fakad, hogy egy szeretet kapcsolat megszűnt és egy pótolhatatlan hiány keletkezett az életünkben. A tartalmas élet elismerése

feletti öröm pedig abból források, ha az ember a rendeltetésének megfelelően használja az Atyától ajándékba kapott életét.

Ha most Imre bácsi életművére tekintünk, azt mondhatjuk, hogy pontosan arra szentelte az évtizedeit, amire vonzotta őt a szerető Atya. Erre a vonzásra azt felelte, hogy „papként építem az Isten Országát”, a szeretet közösségek hálózatát. „Akinek van, annak még adnak” alapon... és talán ennek a biztatásnak a jegyében találkozott 40 évvel ezelőtt Bulányi György atyával, akinek a gondolatai további inspirációt adtak számára a szeretetközösségek építéséhez. Ha visszatekintünk az egyházmegyei zsinatok felszólalásaira, azt lehet megállapítani, hogy ezt az apostoli lelkületet sikerült továbbadnia a nagyoroszi testvéreknek is. Ők megértették, hogy a Jézust követésnek a szeretet szolgálatok mellett az apostolkodás is része, annak is meg kell jelennie benne a Mester biztatása és példája alapján.

Most idézzük fel Imre bácsi néhány mondatát: „Egész biztos, hogy nem véletlenül nevezzük a Szentlelket a jó tanács lelkének. Ami eszembe jut, hogy jaj de jó, ezt kellene csinálni, azt biztos, hogy Ő sugallja” ... - és eszébe jutott az egyházmegyei zsinat ötlete, amely meg is valósult „Azt megpróbálni elérni, hogy szemléletet váltsanak a papok is a hívek is, mert itt erre van szükség!” ... „És megfogalmazni azt, hogy mi az, aminek ki kellene bontakozni egy Jézusi közösségben.”

Ha méltó módon szeretnénk Imre bácsi szellemiségét megőrizni, akkor talán ezt a közösségi elképzelést kellene valóra váltani: a népegyházat átkovásszósítani jézusi kisközösségek élő hálózatává.

Hallgassuk még egy kicsit őt: „A lényegnek mindig csak kisközösségekben, kiscsoportokban lehet megnyilvánulnia. Jézus 12 embert szedett össze maga köré, azokkal volt rendszeresen. Jó, beszélt tömegekhez is, de ő maga is észrevette és belátta, hogy sokkal kisebb volt a hatékonysága ezeknek a beszédeknek, mint az, amit ott a szűk körben tudott a maga barátai között elmondani. Egy templomi szentmise akkor igazi, hogyha azok, akik ott vannak, azok nemcsak az Istennel keresik a kapcsolatot, hanem egymással is. Nem idegenként ülnek egymás mellett, hanem őszinte az a kézfogás, amit az áldozás előtt szoktunk végezni, és abban benne van az, hogy én minden embertestvéremmel jóban akarok lenni”

Valamennyien példaképeket keresünk az életünk szebb és Istennek tetszőbb alakítása szempontjából. Nem utánzásról szól ez a keresés, hanem a jó példa átvételéről, annak az életünkhöz való igazításáról.”

Mécs László versével is emlékezzünk szeretett Imre bácsink életművére!

Imre bácsi elkötelezett életvitele, hűsége Krisztus egyházához és hűsége a Bokor közösséghez valamennyiünk számára példaértékű. Kívánom az itt lévő testvéreimnek, hogy adaptálják az életükre azt az Istennek tetsző életutat, amit szeretett Imre testvérünk

szavaival és tetteivel bemutatott a kis és a nagyközössége számára.

A DERÉK PAP

Minden szívekre szomjúhozva száll,
minden virágon jóságot talál.
Minden vágynak terülj-asztalkája:
a mosolygóknak mosolyodó szája.
Ő a búcsúsok Isten-szomjas vágya:
ha megy a vígság búcsús karavánja.
Szomorkodóknak könnye-gördülése,
halottas éjek öröm-arcú mécse.
Minden vándornak jó utat mutat,
a falu alszik, ő a büntudat.
Ő a kakasszó az alvók felett,
Pétert ébresztő lelkiismeret.

*Elhangzott 2014. november 5-én Nagyorosziban,
Tarnai Imre temetési szertartásán.*

TARNAI IMRE

ÜVEGFAL

Testvérek, törjük össze ezt az üvegfalat. Az az éjszaka, amelyiken Jézus a világra jött, nagyon sokak szemében a fényességnek, boldogságnak, dicsőségnek éjszakája. De bizony ezt ők úgy értelmezik, hogy a Betlehemet, a betlehemi barlangot üvegfal mögé rejtik, azon keresztül szemlélik, nehogy a betlehemi barlangnak a hidege, szegénysége az ő életüket is megcsapja. Testvérek, törjük össze ezt az üvegfalat! Hogy abból a néhány száz testvérből, akik most itt együtt ünnepelnek, hány lesz olyan, aki fogja a kalapácsot, és összetöri ezt az üvegfalat, aki beáll azok közé, akik nem normálisak, mert az Isten sem normális, aki vállalja a szeretet örültségét, nem tudom. De hogy vannak szerte a világon olyanok, akikért mégsem született meg Jézus hiába, azt tudom. És csak remélni merem, hogy akadnak itt is, ott is, talán köztünk is olyanok, akiknek valami megmozdítja a szívét. Szakítanak azzal, ami olyan nagyon távol esik az Evangéliumtól és attól a Jézustól, aki ezen az éjszakán

megszületett, és odadobják magukat az Isten ölébe, vállalva az örültségnek, a nem normális jelzőnek a vádját, vállalva azt, hogy önmagukat szegényítik, hogy jót tegyenek másokkal, vállalva azt, hogy mindenkit szolgáljanak, vállalva azt, hogy senkit sem bántanak, vállalva azt, hogy az életet továbbadják úgy, ahogyan arra nekünk az Isten parancsot adott. Szeretném remélni, hogy vannak, lesznek ilyenek, és talán nem csak kétezer esztendővel ezelőtt egyszer megszületett Jézus, hanem talán itt is egy, két, három, öt, tíz testvér szívében megszületik az a Jézus, aki nem festett, rózsaszínű valaki, hanem a kemény, hideg jászolnak szalmáján fekvő, és nekünk az igazi boldogságot adni akaró Isten. Ámen

FARAGÓNÉ BIRCSÁK MÁRTA

DRÁGA BERNADETT!

Ha valaki nem tudná elképzelni milyenek az angyalok, akkor azonnal tudnánk mutatni neki egy földi angyalt, személyedben. Az angelos = angyal az Isten küldöttje. Téged is a Jóisten küldött, hogy betöltsd azt a feladatot, amire az égiek szántak. Most ünnepeztük Imre bácsi mennyei születésnapját, de nem hagyhatjuk szó nélkül a Te áldásos szerepedet Imre földi létének támogatásában. Te nem csupán munkatárs voltál, aki szépen énekelt, hitoktatott, kántorképzősöket tanított. Te mindig ott és akkor szolgáltál, ahol éppen szükség volt Rád. Családod beölelte Imre bácsit, főztél, elláttad, lelki gyakorlatok háziasszonya, előadója voltál. A legnehezebb órákban, a betegség idején pedig a legtermészetesebb módon az ápolói feladatokat láttad el, kedves Férjeddal együtt. Ahhoz, hogy Imre bácsi ilyen csodálatos szeretetteljes életet tudott élni és betölteni, szükség volt egy ilyen elkötelezett földi angyal szolgálatára, aki mindig jó helyen volt, jó időben. Szeretnénk Neked megköszönni ezt a teljes természetességgel végzett, csendes, szelíd, odaadó szolgálatot, ami követendő példaként áll mindnyájunk előtt. Mindezt kérjük a Jóisten bőséges áldását életedre és Szeretteidre! Kérjük, hogy adjon Neked sok erőt, jó egészséget, további szép életfeladataid betöltéséhez. Köszönetünk jeléül fogadd tőlünk szeretettel ezt a kis bokrosodó virágot, a Bokor közösség nevében!

JAKAB ATTILA

LASSÚ VÍZ

A katolikus egyházban most zajló folyamatok a közhi-delemmel ellentétben nem Ferenc pápa megválasztásával, hanem korábban kezdődtek. Már II. János Pál (†2005) utolsó éveiben érzékelhetővé vált az a törésvonal, amely az egyház jövőjéért ténylegesen aggódókat szembeállította a kialakult rendszer változatlan fenntartásában érdekeltek körével. Mindez alapvetően a Kúria berkeiben zajlott, ellenben a konfliktusok ténye napvilágra került (lásd Discepoli di verità, A beteg pápa árnyékában. II. János Pál pápa nómenklatúrájának visszásai, Debrecen, 2003).

Ferenc pápa megválasztása valójában egy folyamat része és következménye, amely egyben az erőviszonyok elmozdulását, megváltozását is tükrözi. Magyarországon – sok minden más, a nemzetközi térben zajló történésekhez hasonlóan – mindez azért hat az újdonság erejével, mert hazánkban valójában alig van odafigyelés arra, ami a világban történik. Ez még hatványozottabban igaz az egyházi/vallási kérdéseket illetően, aminek a magyarázata banális: az ismeretek hiányában keresendő. Az újságíró társadalom nem tehet arról, hogy ma Magyarországon nincsen intézményes hely, ahol az összefüggésekre hangsúlyt fektető, színvonalas egyetemes vallástörténeti/vallástudományi ismeretekre tehetne szert. Hazai viszonylatban a vallástudomány megrekedt Mircea Eliadénál, és az ő – ma már egyre kétesebb értékű – munkásságánál. Egyben ki is merül az erre a „tudományos” alapra épülő/építhető néprajzban (népi vallásosság, sámánizmus) és vallásfilozófiában. Elsősorban azért, mert mindez jól összegeyzethető a teológiával.

2005-ben a következőket írtam: „Joseph Ratzinger, teológus és bíboros, 24 éven keresztül a Hittani Kongregáció prefektusa, 2005. április 19-én lett Róma 265. püspöke, és egyben a Római Katolikus Egyház feje – vagyis pápa. Gyors megválasztása mindenképp azt bizonyítja, hogy a katolikus egyházban ma már nincsenek erőviszonyok – a vezetést egyértelműen a keményvonalas, a hagyományt sajtáságosan és tekintélyelvűen értelmező konzervatív irányzat (illetve az Opus Dei) uralja.” (Jakab A., „Nursiai Szent Benedektől XVI. Benedekig”, Egyházforum 20 (6. új) évf., 2005/2, 5. old.).

XVI. Benedek már első beszédeiben világosan meghatározta, hogy pápaként ő birtokolja a tanítói (2005. május 7) és a kormányzói tekintélyt és hatalmat (2005. május 15). Ezzel szemben valójában semmin nem sikerült urrálennie, mert a szellemileg és fizikailag fokozatosan leépülő II. János Pál utolsó éve alatt a Vatikánban önálló és önjáró hatalmi al-struktúrák épültek ki. Benedek pápa még arra is rákényszerült, hogy a Kúriát kellett védelmeznie, ahelyett hogy a Kúria segítette volna őt a kormányzásban. Regnálása alatt tehát az egyház válsága tovább mélyült (2006: regensburgi beszéd; 2009: Williamson ügy; 2010: pedofília). A vatikáni központi

hivatalokban eluralkodott a valóság nem érzékelése, az intolerancia, a gyűlölködés, a becstelenség, illetve a különböző érdekcsoportok könyörtelen hatalmi harca. Mindezt tetézte a – geopolitikai fogalmakkal jól megragadható, hatalomgyakorlási és szellemiségi szempontok által is meghatározott – centrum és periféria/perifériák között is egyre nyilvánvalóbbá váló (teológiai, etikai, egyházkormányzati) problémák felhalmozódása. Ugyanakkor a „világgal” is megsokasodtak a konfliktusok. Ezeknek kezeléséhez a vatikáni apparátus alkalmatlannak bizonyult; és ráadásul Benedek pápa nélkülözte elődje karizmatikus személyiségét. A kegyelemdőfést a Vatileaks-botrány (lásd G. Nuzzi, Őszentsége XVI. Benedek titkos iratai, Pécs, 2013) adta meg (amely időközben gyakorlatilag elült, nincs semmiféle folytatása!).

A katolikus egyház egy olyan piramidális vertikálitásban felépülő hierarchikus rendszer, amelyet az engedelmesség határoz meg, és tart össze. Merő illúzió, hogy alulról meg lehet(ne) reformálni. Egy ilyen rendszert csak maga a csúcsvetés képes (át)alakítani, hiszen az egyházban a pápa politikai és spirituális teljhatalommal rendelkezik. Ezért is döntő és meghatározó az irányító döntéshozók humán minősége. Fontos lecke mindazoknak, akik napjainkban gözerővel dolgoznak a humán- és társadalomtudományok leépítésén és elsilányításán.

XVI. Benedek pápa nagysága abban rejlik, hogy képes volt szembenézni a személyes kudarccal, és levonni a tanulságokat. Páratlan bátorsággal meglépte az elképzelhetlent: lemondott! A bíborosi kollégium pedig felismerte, hogy egyedül egy „kívülről” érkező (vagyis a kúriális rendszeren kívülálló) pápa rendelkezhet csak azzal a mozgástérrel (a személyes kötődésektől való mentességgel), aki a falhoz szorított egyházat új pályára állíthatja. Bergoglio latin-amerikai jezsuita bíboros megválasztása egyértelműen annak a bizonyítéka, hogy az egyház rendelkezik a megújuláshoz elengedhetetlen humán erőforrásokkal. Sőt. Egy kielezett válsághelyzetben a csúcsvetés képes volt az intézményrendszer érdekét mindenek fölé helyezni.

Ma már egyértelmű, hogy XVI. Benedek a változás érdekében mondott le; azért a változásért, mely Ferenc pápával kétséget kizáróan garantált. Dőreség lenne azonban azt hinni, hogy ebben az egész folyamatban neki nem volt meghatározó szerepe.

Ferenc pápa, aki a mondhatni „rivális” rend alapítójának nevét vette fel, már első, egyszerűséget és közvetlenséget sugalló fellépésével jelezte, hogy új szellemiséget visz a Vatikánba. Az elmúlt időszak pedig azt tanúsítja, hogy módszeresen és következetesen ennek meghonosításán, megszilárdításán fáradozik. Ehhez próbál olyan embereket választani, akikkel vízióját megvalósíthatja. Általánosságban elmondható, hogy egy olyan egyházban gondolkodik, amelyik már nem az Opus Deinek a gazdasági, pénzügyi és politikai hatalmasságok befolyásolásának és döntéshozói gócpontokba való beépülésének stratégiáját követi, hanem a globalizmus és a neoliberalizmus által az útszélén hagyott szegények, kismizettek,

elnyomottak mellé áll, mérsékeli a pompát és a külsőségeket. Ennek az egyházfelfogásnak kulcsszavai az egyszerűség, a mértékletesség, az empátia, a szegények felkarolása, a társadalmi igazságosság hangsúlyozása és szorgalmazása.

Ferenc pápa egy olyan argentin katolikus egyházból érkezett Rómába, amely elsősorban a „nép egyháza”. Ő bíborosként is mindig közel élt a néphez; azokhoz, akiknek „nincs szavuk”. Személyiségét nem a (tévedhetetlen) főpapi mivolt, hanem az (esendő, tévedéseknek kitett) emberi lét tudata határozza meg. Ebből kifolyólag pápaságát nem annyira hivatalként, a hatalom csúcsaként, hanem sokkal inkább szolgálatként fogja fel. Nem uralkodó, hanem lelkipásztorkodó egyházban gondolkodik. Önmagát elsősorban Róma püspökeként határozza meg, mert történetileg ebben gyökerezik a pápaság, valójában a nyugati (a késő antikvitás idején a latin) kereszténység pátriárkai tisztsége. Az egyenlők között az első apostoli szék (Róma) tekintélye ugyanis nem azonos a mindenek és mindenki fölött álló irányító hatalommal. Az előbbi jövőbe mutató ókeresztény hagyomány; míg az utóbbi egy történeti fejlődés hozadéka, ami túlléphető. Egy globalizált, átalakuló, válságokkal küszködő és folyamatosan kihívásokkal szembesülő véges (!) világban a katolikus egyház jövője a decentralizációban, a szubszidiaritásban, a klerikális hatalmi struktúrák legalább részleges leépítésében, a laikusoknak az egyház életébe és menedzselésébe történő aktívabb bevonásában (lásd Ferenc pápának a fogamzástáplálásra, a homoszexualitásra és az elváltak áldozására vonatkozó kérdőíves egyházi közvéleménykutatása), valamint a helyi kulturális sajátosságok nagyobb figyelembevételében rejlik.

Ferenc pápa újszerűnek mondható magatartása, hogy világosan megkülönbözteti az Egyház és a Vatikán (mint politikai entitás) irányítását. Ez utóbbi ügyeinek (pl. bank, vagyionkezelés) rendbetételére szakértői bizottságokat hozott létre. Azonban kétség nem fér ahhoz, hogy elsődleges szívügye maga az Egyház. Életet akar lehelni bele, és hitelessé kívánja tenni. Ennek természetesen az a feltétele, hogy maguk az egyháziak is osszák a pápa koncepcióját, és vízióját. A megfelelő helyekre olyan megfelelő emberek kelljenek, akik véghezviszik az átgondolt rendszerátalakítás(ok) lassú folyamatát.

„Időt kell hagyni az időnek” (F. Mitterrand, francia elnök). Ez az, amit a botrányokra éhes, és az abból élő média nem igazán kedvel. Mert időbe telik, amíg a katolikus egyház hatalmas gépezete megmozdul, és lendületbe jön. Arról nem is beszélve, hogy ehhez a fékező erőket is le kell győzni. Hiszen nem mindenki osztja Ferenc pápa koncepcióját, és sokan ellenérdekeltek a körvonalazódó változásokban. Mindez egy ekkora tömegű, még mindig feudalisztikus vonásokat viselő, rendkívüli mértékben hierarchizált és bürokratikus rendszerben teljesen természetes.

Ugyanakkor az sem hagyható figyelmen kívül, hogy nagyon hosszú, göröngyös és buktatókkal telített az út a

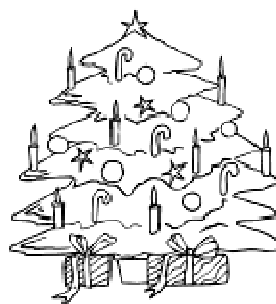
centrumtól a perifériákig. Ez utóbbiak sokszínűek. A nagyon konzervatív, az Opus Dei által meghatározott egyházi vezetésű helyi egyházak (mint pl. a magyarországi) minden bizonnyal a lehető legtovább kívánnak, csigalassúsággal mozdulnak, és mindent megszűrnék, ami a centruból érkezik. Sőt. Lesznek olyanok is – bizonyára nem kevesen –, akik majd megpróbálnak keresztbe tenni.

Azt azonban látni kell, hogy az egyházban meglévő centrum – perifériák közötti, illetve lokális törésvonalak nem újdonságok; azok mindig is léteztek. Ferenc pápával a hangsúlyok és az irányvonalak rendeződnek át. Úgy tűnik, hogy az egyház felhagy a modernitás kárhözátásával, és a modern világgal való szembehelyezkedéssel. Inkább tudomásul venni látszik azt, és megpróbálja megkeresni benne a helyét. Ahogy az őskeresztények is figyelmet fordítottak mindazokra (szegényekre, özvegyekre, árvákra), akiket a korabeli görög-római társadalom az út szélén hagyott, úgy Ferenc pápa is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a mai egyháznak is figyelnie kell a neoliborális (vad)kapitalizmus számkivetettjeire és kismizettjeire; azokra, akik nem érnek semmit, mert nincs semmijük!

„Lassú víz, partot mos”! Ferenc pápa tulajdonképpen egy folyamat megalapozásán dolgozik. Nem törekszik látványosságra, ellenben az egyházban meghonosítani látszik az átláthatóságot és a nyilvánosságot. Mindebben kétséget kizáróan segítségére van, hogy maga mögött tudhat egy olyan sokoldalú, felkészült, strukturált, és hozzá mindig mindenben hű „hadigépezetet”, mint a jezsuita rend. A világ különböző részein (pl. Montréal, Kolumbia, Venezuela) a jezsuiták elől járnak a szegénység strukturális okainak feltárásában, és a társadalmi igazságosságért folytatott küzdelemben. Ez a rend talán a katolikus egyház egyik legfejldőképesebb formációja. Az ellenreformáció óta hatalmas változásokon ment keresztül, jóllehet már a modernitás kezdetén (XVII. század) is sokrétű arcát mutatta. Ebbe pl. belefért mind a dél-amerikai bennszülöttek jogainak védelme, mind pedig a kínai kultúra tisztelete.

„Akinek van füle a hallásra” (Mk 4,9) az mindenképpen érzékeli, hogy új, a megújulás valódi szelei kezdtek fújni a Vatikánban!

2014/06/10

WASS ALBERT

ANGYALKA

Feketén készülődött a karácsony. Reggel óta szünet nélkül csorgott az eső, s a kisváros csatakos utcáin hideg köd tapadt a házfalakhoz. Az emberek föltúrt gallérral, morcosan siettek, s ázott, ócska ruháikban még soványabbaknak és éhesebbeknek látszottak, mint máskor.

A rendőrség épületében rosszkedvű homály uralkodott. A főnök indulatosan csapkodta az ajtókat egész nap, s az írrok behúzott nyakkal hajolt az asztala fölé, csak lopva mert néha a faliorára pislogni. Iszonyú lassan mászott az idő.

Öt perccel négy előtt a főnök kilépett a belső irodából. Kabát volt rajta és kalap.

– Kimegyek levegőzni, Krájnok – mordult rá az írrokra. – ha ötig nem jövök vissza, hazamehet. Jelentés?

A sovány írrok buzgó igyekezettel szökött fel székéről.

– Semmi fontos főnök úr. Az öreg Garami két hete nem jelentkezett...

A hatalmas rendőrfőnök hangja úgy csattant a nyaka közé, mint a mennydörgés.

– És ezt csak most jelenti? Behozatni a vén bitangot! Büntetőcellába vele! Tán azt hiszi a vén semmirevaló, hogy amiért törvényszéki bíró volt annak idején, most nem kell engedelmeskedjék a törvénynek? Majd megtanítjuk! Ahelyett, hogy hálás lenne, amiért kiengedték a munkatáborból, s megúsza annyival, hogy hetenként egyszer jelentkeznie kell! Most már az is sok neki! Mi-helyt bejön a járőr, küldje ki utána! Érti?

– Igenis – hebegte az írrok, s a főnök haragtól fújtatva kidübörgött az irodából.

Az ajtót döngve csapta be maga után.

Kint esett az eső. A hatalmas úr föltúrta kabátján a gallért, s lassú léptekkel megindult az utcán. A köd szagú, nyirkos levegő jólesett, s ahogy zsebre dugott kezekkel, maga elé bámulva haladt, megpróbált nem gondolni semmire. Arra sem, hogy karácsony van. A múltra sem. Semmire. De a léptei súlyosak voltak, s vállait valami nyomta láthatatlanul.

Ázott kis olcsó ruhában sovány leányka haladt előtte az utcán, vállán karácsonyfát cipelt.

Alig lehetett több tíz esztendősnél. Nagy volt számára a fenyő, s nehéz, alig vonszolta magát alatta. Harisnyátlan, vörösre fázott lábán, nagy elnyűtt munkásbakancsot viselt.

Időnként megállt, letette a fát, és kékre fagyott kezeit szájához emelte. A rendőrfőnök lassan utolérte, és megállt mellette.

– Kinek viszed azt a fát? – kérdezte haragosan.

A leányka ijedt szemekkel nézett föl reá. Szemei kékek voltak és nagyok.

– Haza, nagyapóhoz rebegte félénken. – Nagyapó beteg. A temető szélén vágtam. Nem szabad?

– Miért ne lenne szabad... – morogta a főnök bosszúsan.

Valami furcsa, megmagyarázhatatlan érzés fogta el, ahogy azokba a kék szemekbe nézett.

– Hol laktok?

– A Rigó utcában.

A hatalmas ember körülnézett. Üres volt az utca, és félig már sötét. Hirtelen lehajolt és megmarkolta a fát.

– Majd én viszem – dűnyögte valami furcsa szégyenkezéssel a hangjában – nehéz neked.

A kislány ámulva nézett föl reá, a szeme ragyogott.

– Milyen jó ember maga!

– Gyere! – morogta a főnök, és megindult a Rigó utca felé, vállán a fenyővel. Szó nem esett közöttük egész úton. Egy ház előtt a leányka megállt.

– Itt lakunk – mondta – hátul...

A főnök is megállt, és a fenyőt letette maga mellé a falnak támasztva. Szótlatlanul nézték egymást egy pillanatra.

– Köszönöm, hogy olyan jó volt... – kezdte a leányka bizonytalanul, de a rendőrfőnök legyintett. Szinte gorombán mondta:

– Ne köszönj semmit. Csak emlékeztetted valakire, ennyi az egész. Nekem is volt egyszer egy kislányom, olyan, mint te...

A goromba hang furcsán ellágyult, s a leányka csodálkozva nézett föl a nagy erős emberre.

– Hol van most?

– Meghalt.

Csönd volt a szó után, mély és sötét csönd. csak az esőt lehetett hallani, ahogy alácsorgott a háztetőről.

– Akkor az égben van – szólalt meg a kislány tárgyilagosan.

– Ott van az én apukám is, meg anyukám is. Biztosan együtt vannak ott most, és az ő kislányuk, a maga kislánya ott főtt... Nem jön be? – kérdezte hirtelen. – nagyapó örvendene, s én is...

Segíthetne nekem földízíteni a karácsonyfát... Aztán énekelnék egy kicsit, ahogy karácsonykor szokás...

A nagydarab ember lehajtotta a fejét, és egy pillanatra félrefordult. Mintha egy könnyecseptet törölt volna ki a szeméből.

Aztán lehajolt a fenyőfáért.

– Gyerünk hát! – mondta, és a hangja furcsa volt, mély és halk, és egészen más, mint azelőtt...

A leányka kinyitotta a kaput, és előrement. Megkerülték a házat.

– Még azt sem tudom, hogy mi a neved – szólalt meg a rendőrfőnök, mikor a hátsó ajtóhoz értek.

– Angyalka – felelte a kislány, és kezét rátette a kopott kilincsre.

– Így szólítanak az emberek. Egyébként Rozi a nevem, csúnya név, ugye? Legyünk csöndesen, hátha nagyapó alszik...

Óvatosan kinyitotta az ajtót és belesett. – Jöjjön! – sutogta halkán. Aztán elakadt a szava és egy pillanatra döbbenne nézett.

– Valami baj van? Beteg talán? A rendőrfőnök halálos sápadt volt, és reszketett. S a szemei... a szemei olyanok voltak, mint aki kísértetet lát.

– Beteg? – ismételte meg a leányka ijedten a kérdést. A rendőrfőnök megrázta a fejét, és szótlánul belépett a nyitott ajtón, vállán a karácsonyfával. A szegényesen berendezett szűk kis szobában egy árva villanykörte égett, fénye hideg volt és kietlen. A szoba sarkában ócska vaságyon, fehér hajú, sovány öregember aludt a falnak fordulva.

A főnök odatámasztotta a fenyőfát a fal mellé.

– Nincs tűzrevalótok, – kérdezte dörmögve, és állával a sarokban álló pléhkályha felé bökött. A leányka betette az ajtót.

– Van egy kevés, de takarékoskodni kell vele – súgta. A szekrény alól előhúzott egy fából készült karácsonyfátalpat, és az asztalra tette.

– Ide tesszük a karácsonyfát, jó?

A főnök föltette a fenyőfát a talpra. A leányka kinyitotta a szekrényt, és elővett egy papírdobozt.

– Amíg nagyapó alszik, földíszítjuk a fát – súgta és odatette a dobozt az asztalra. Használt karácsonyfadísz volt benne. A szekrényajtó nyikorgására az öregember ott az ágyon megmozdult, köhögni kezdett, majd nehézkesen átfordult a másik oldalára. Szemei lassan megnyíltak és keresve tapogatták végig a szobát. Aztán megakadtak a rendőrfőnökön és nem mozdultak többet.

Nagyapó – újságolta a kislány lelkendezve – ez a jó bácsi segít nekem hazahozni a fát!

Nagyon jó bácsi, nagyapó, neki is van egy leánykája fönt az égen, ahol anyuék vannak, és én behívtam, hogy legyen velünk karácsony estéjén... Ugye jól tettem nagyapó?

– Jól tetted, Angyalka – felelte az öregember halkán, anélkül, hogy levette volna szemét a rendőrfőnök arcáról. – tessék leülni rendőrfőnök úr...

Köhögés rázta meg, görcsös, csúnya köhögés.

A rendőrfőnök néhány pillanatig döbbenve nézte hamuszürke arccal. Aztán lassan odament az ágyhoz.

– Nem tudtuk, hogy beteg, Garami úr – mondta halkán. – Hívatott orvost?

A volt törvényszéki bíró megrázta a fejét a gyűrött párnákon.

Kár nekem az orvos – hörögte – tudom én azt. Az idő eltelt fölöttem. Mindannyiunk fölött eltelik egyszer.

Ebben az egyben nincs különbség közöttünk...

A köhögés miatt alig lehetett megérteni a szavait. A rendőrfőnök lassan leült az ágy melletti székre és arcát a tenyereibe hajtotta. Csönd volt, csak a beteg ziháló hörgeése hallatszott, s az ezüstpapír-láncocskák halk nesze, ahogy a kislány ott az asztal mellett egymás után aggatta őket a karácsonyfára.

– Három gyertyavégem is van még! – szólalt meg boldog, csilingelő hangon, mikor befejezte a díszítést.

– Csak átszaladok Sánta nénihez gyufáért, s aztán boldog karácsony lesz, és énekelünk!

Alig csukódott be az ajtó, a beteg megszólalt megint. Rekedten, akadozva:

– Meghalni... nem rossz... az olyannak, mint én vagyok... csak... azt tudnám...Angyalkával mi lesz? Mi lehet belőle a maguk világában... rendőrfőnök úr? ... Az Angyalkákból?...

A rendőrfőnök néhány percig hallgatott. Amikor megszólalt a hangja komoly volt és szelíd:

– Nekem is volt egy leánykám – mondta. Angyalkának hívtuk őt is. Ekkora volt éppen, amikor... amikor meghalt. A háború vitte el...

– Sok mindent elvitt a háború – felelte a beteg.

– A családomat – mondta a főnök, és a hangja keserű volt.

– Az enyémet is... csak ő maradt. Angyalka. Kinek maradt? – tette hozzá a kérdést zihálva. – nekem, aki elmegyek?...

Aztán csönd volt a két magányos ember körül a szobában. Az emlékek árnyéka ránehezedett a csöndre, sötét, fekete, vérbe fagyott árnyékok, s az asztal közepén álló árva kis karácsonyfán didergett az ócska ezüstdísz. Könnyű, futó léptek hallatszottak kint, s a rendőrfőnök hirtelen fölkapta a fejét.

– Miatta ne aggódjon, Garami úr – mondta sebesen, s a hangja rekedt volt és fojtott.

– Angyalka az én leányom lesz, örökbe fogadom...

Az ajtó megnyílt.

– Itt a gyufa! – csilingelte örömtől lelkesen a kislány.

– Most meggyújtom a gyertyákat, nézzék!

A csöndben hallani lehetett a gyufa sercegését. Az öregember feje lassan megmozdult, s egy kép felé fordult a falon. Katonatisztet ábrázolt a kép.

– Ez volt az apja – motyogta halkán.

– A rendőrfőnök ránézett a képre, aztán lehajtotta a fejét.

– Magának ellensége volt... – suttozta a beteg lázas szája.

A három kis gyertyacsonk apró, sárga lánggal égett a karácsonyfán.

Félénk, szomorú kis lángok voltak, de égtek mégis.

– Most énekeljünk! – szólalt meg a kislány a karácsonyfa mellett.

A rendőrfőnök fölállt.

– Kezdd el, Angyalka! – mondta szelíden.

Mikor a rendőrfőnök durván berúgta a Garami-lakás ajtaját, döbbenve torpant meg a küszöbön.

A hatalmas és félelmetes rendőrfőnök ott állt összetett kezekkel egy olcsó kis karácsonyfa előtt, mellette egy vézna, csillogó szemű leányka, és együtt énekeltek a karácsonyi dalt. Az ének elakadt, a leányka szeme nagyra nyílt, ijedtre, az egyenruhák gombjai hidegen csillogtak.

– Tegyétek be az ajtót! – mordult rá a rendőrfőnök az őrzátra. – nem látjátok, hogy karácsony van?

– Aztán intett. – Énekeljetek!

Ezüstös tiszta csengéssel emelkedett föl Angyalka hangja a fűtetlen, szegényes szobából, föl, föl a magasságos ég felé, s néhány pillanatig egyedül szálldosott, mint egy árva, Istenhez menekülő galamb. De aztán lassan, tompán, mintha mély és sötét pincéből jött volna, követni kezdte énekét a férfiak dörmögő hangja is, s a dal hömpölygött, áradt, nőtt, emelkedett, míg végül is egyetlen hatalmas zsoldtárrá forrva betöltötte a szobát s az egész sötét, hideg világot.

S a három kis pislákoló gyertyavég fénye szelíden csilant meg a marcona férfiak megkönnyesedő szemeiben. A beteg vénember ott hátul az ágyban lehunyta a szemét.

Valami mégis megmaradt – suttogta halkán –, az emberi szív.

Köszönöm, Isten...

FARKAS ISTVÁN

A FÜGELEKVÁRTÓL TARNAI IMRE BÁCSI LELKÉIG...

(GONDOLATAIM A NOVEMBERI KOINONIÁT
OLVASVA)

Ez a novemberi KOINONIA ismét egy nagyszerű tanúságtétel. Amikor először végigfutottam rajta, még csak megéreztem. Aztán, ahogy egyre mélyebbre mentem a cikkek mondanivalójába, kezdett valami körvonalazódni. Egy ilyen folyóiratszám összeállítása egy nagyon komoly szellemi munka. Nem lehet, hogy csak úgy össze legyenek lapátolva a cikkek. Mi lehet az az összekötőszál, ami ezeket az önálló gondolatokat összefűzi? – kérdeztem magamtól. És keresni kezdtem. Amit találtam röviden itt leírom. Talán nektek, a szerkesztőknek nem ez volt a fonat, bennem mégis ilyen módon állt össze.

„Végül egy kép a bő termésről. Amit nem tudtunk elfogyasztani az üvegekbe került.” (Dryp)

Sejtjeink tudatosak erről. Tárolják azt az energiát (képességet), amire éppen nincs szükség, hogy ha kell, ott legyen. Ha ez a tárolt képesség nem szóródik szét, áthatja az egész testet s az már másképp nyilvánul meg.

„Szóhasználatomban tudatosnak nevezem azokat a jelenségeket, folyamatokat, amelyekre a tudati funkciók jelenléte a jellemző, és amelyeket az értelem, akarat, szándék irányít. Tudattalan folyamatnak nevezem azokat a folyamatokat, amelyek egyrészt nem a „tudat színe előtt” zajlanak le, és amelyek csupán megtörténnek, és rájuk egyfajta automatizmus a jellemző...

Ahhoz, hogy egy olyan bonyolult szervezet, amilyen az ember, jól működjön egy olyan bonyolult környezetben, amilyen a társadalom, ahhoz időről időre tudatos döntés-

re van szükség. Jó esetben olyan döntésre, amely segíti az ember tudattalan folyamatainak működését, és amely meghozatala után – az adott helyzetre vonatkozóan legalábbis – maguktól mehetnek tovább a dolgok, tudatosítás és döntéskényszer nélkül. A gazdaságos emberi működéshez azért van szükség időnként a tudatos döntésekre, hogy utána ne legyen szükség tudatos döntésekre, hanem a dolgok a helyükre kerülve menjenek tovább maguktól (a jól kialakított séma szerint, gördülékenyen, és az ember egyre jobban helyreállított belső rendjét tudattalanul követve).

Az ember tudatos folyamatainak legfőbb funkciói: önmagunk és környezetünk folyamatos követése, a célok tudatosítása, és csak rendkívüli esetben /szükségessé váló séma, attitűd módosítás esetén/ a tudatos beavatkozás.” (Bóta Tibor)

Mennyire szeretném, ha automatizmusom – gondolati, érzelmi, fizikai megnyilvánulásom – nem mechanikus, hanem mindig tudatos, azaz lelkiismeretes lenne. Ha őszinte vagyok magamhoz láthatom, hogy ettől messze vagyok. Tényleg csak azért állok meg néha, mert valami szokatlan megállít, a többit „csípőből” kezelem, mert így használom el a legkevesebb energiát. A megállás pillanata viszont ráébreszthet valamire, amire máskor soha sem gondolok. Arra, hogy vagyok. Talán nem a döntés, hanem az elhatározás pillanata ez. Nem a döntés két élethelyzet közt, hanem elhatározás, elhatárolódás a mechanikustól a tudatos javára. A ráébredés hozhatna egy érzelmet, egy hálaérzést és egy tisztánlátást. A mechanikus működés, bármennyire is gazdaságos erre soha sem ébreszt rá, csak a megállás. Úgy működni automatikusan, természetesen, hogy mindkettőt lássam és ne felejtsem el, ez lenne a „mennyei országa”, ami itt van. A környezet folyamatos, belevesztett követése az, ami tudatlan arra, hogy van. Ez lenne a „pokol”, ami szintén itt van. A közte lenni: annak látása, ami van, ahogy mechanikusan működök és ugyanakkor annak a látása is, hogy vagyok, hozza létre azt, ami talán a Bokor célja is: a lelkiismeret fejlődése és megnyilvánulása a világban. Ez az ember világa.

„Lelkiség

A lélek: fényttest.

Isten házában örökmécses.” (Szigeti Lajos)

Igen. Ezen dolgozni. Ennek összes akadályát szép lassan ledolgozni, elszenvadni ennek hatalmas nehézségét, hogy aztán már szabadon megnyilvánulhasson, ahogy Imre bácsinál vagy másoknál is történt, történik.

„Baj van a jelenlét tárgyában. Húzzuk még a harangot, de egyre kevesebben (és egyre inkább öregek) hallják meg annak szavát. El kellene juttatni az örömhírt a harangszót már meg nem hallókhoz is... Hisz-e a tudatalatink is abban, ami a tudatunkban él? (Bulányi György, 1971.)

Mindenkihez eljuttatni, akinek van füle a hallásra. Hisze-e a fejünk abban, ami a tudatalattinkban, a „fényttest”-ben, a „tudatosságunkban”, a lelkiismeretünkben él? – kérdezhetnénk megfordítva. Jelen lenni – mintha ez manapság egy kicsit háttérbe szorult volna a tenni-vel szemben. Pedig Jézus jelenléte a helyzetekben volt az, ami a tudatosságát, a lélekjelenlétét, Isten Országát megnyilvánulni engedte. Miért hallják meg – manapság is – inkább a harangszót meg nem hallók az örömhírt? Talán azért, mert a hallók már tudják?

„Az az egészséges, akinek jók a kapcsolatai. Jó kapcsolat azt jelenti, hogy élni hagyó, élhető és a mi Jézustól tanult elvünk szerint ÉLTETŐ ez a kapcsolat.

Önnevelésre épül minden másokat megszólító magatartás.” (Király Náci)

Talán nem is kell másról szólni, mint erről. Az egészségről. Hogyan válunk egészségessé, egészsé. Ez az u.n. önnevelés értelme. Jézus bele se fogott addig a hirdetésbe, amíg egész nem lett, vagyis nem lett kapcsolata. Egész, vagyis mai szóval tudatos, akiben az értelem, az akarat, a szándék és a tett egy egészet alkotott. Innen kezdve kezdtek mesternek szólítani. Akkor már le tudott rá-, belésszállni a Szent Lélek, mert volt hova, volt benne hely. És talán egy hosszú, tudatos munka – ami a Bokorban a csoportozás örölmalma – eredményeként ott volt már az az anyag is benne, a „befött”, vagy „olaj”, ami a megnyilvánulásához szükséges. És hányszor esett még kísértésbe, amikor a tömeg próbára tette ezt az egészet: a gyógyítások, a csodatevések, a csodás megegetések és a királlyá kiáltás kísértéseivel. És amikor már átadta tanítványainak azt, amiért jött, már nem kellett ellenállnia a kísértésnek – a tömeg akaratának: odaadhatta fizikai létét.

„...a ritmus bennem halkán összecseng.” (Géczy Ivánné Szilágyi Ilona)

Igen. Ez az. Ez a ritmus, ami már nem a világ ritmusa, amihez folyamatosan alkalmazkodni kell, hanem egy más ritmus, ami bennem halkán összecseng, egybecseng, mert harmónia van belül, tisztánlátás és gyermeki egyszerűség, mint Imre bácsinál.

„A pénz arra való, hogy valamire kiadjuk, felhasználjuk. Okosan megszabaduljunk tőle. Nyerjünk rajta... Isten így akarhatja komolyan..., amit akar.” (Kovács Tádé)

A pénz arra való, hogy fialjon. Be kell fektetni, áldozatot kell hozni, hogy többet hozzon. Ezt minden pénzember tudja. Miért lenne Isten ennél tudatlanabb? Nyilvánvalóan komolyan visszavár valamit az életünkért, a létezésünkért, a befektetéséért cserébe. Valamivel fizetnünk kell. És az értékek listáján a Bokorban egy fizetőeszköz van, a tudatos munka és az önként vállalt szenvedés. Ennek alapja a szabad elhatározás, az általános szokásoktól megszabadult akarat.

„Imre bácsit könnyű volt szeretni, mert a benne élő gyermeki lelkületet megőrizte egészen élete végéig... A liturgián keresztül törekedett kifejezni Isten iránti szere-

tetét, e szent cselekményekben fedezte fel Isten szépségét”.

Sajnos nem tudtam kettesben beszélni vele. Talán nem megőrizte, hanem nem engedte elnyomni. Táplálta, életben tartotta, engedte növekedni és önmagán keresztül megnyilvánulni a világban.

Igen. A liturgia egy olyan forma, amin keresztül a Szent megnyilvánulhat. Egy tudatos – lelkiismeretes, tisztán látó – ember minden mozdulata liturgia. Sokszor képzeltem magam résztvevőnek az evangéliumi eseményekben és ilyenkor, mindannyiszor, nem Jézus cselekedetei fogtak meg, hanem az, ahogy megnyilvánult. Hogyan lehet, mi szükséges ahhoz, hogy olyan egyszerű, hétköznapi helyzetben, amilyen bármelyik volt, ma így nyilvánuljon meg valaki? – kérdeztem magamat. Az egészség-múlik.

Köszönöm nektek ezt a tartalmas pár órát.

DRYP

KISZÁMÍTHATATLAN AZ IDŐNEK JÁRÁSA.

Legutóbb még azt írtam, hogy Gyurka bácsi fügebokrának harmadik termése is beérhetne, ha az indián ős kitarana novemberig. Nem tartott ki. Október közepén talajmenti fagyokkal jött egy hideghullám, olyan, hogy még a cserépkályhába is be kellett fűtenünk. Az apró fügek ugyan mégis kiteltek ezért gyorsan leszedtem és a langy meleg konyhában tovább színesedtek. Sebtyben beérett tehát harmadik generáció is. A cseresznyétől alig nagyobb negyedik generációs zöld fügek pedig továbbra is odakint dideregtek utolsó erőfeszítéseként a bokornak. Aztán visszatért a napsütéses ős, a meteorológusok 20 °C-os meleget ígértek. November első hetének elején egyik napról a másikra megnőttek a fügek olyannyira, hogy már a kert madarai is megkóstolták. A kiszámíthatatlan idő beérlelte a negyedik generációt is.

Nem messze a fügebokortól kinyíltak az őszirózsák. Szomorú sorsú virágok az elhanyagolt kert sarkában. Lila fejceskéik engem mindig a szerénységet szimbolizáló szalmavirágokra emlékeztetnek.

Éppen halottak napjára bontották ki szirmaikat, dacolva a hűvös októberrel és a napsugaras, de fagyos novemberrel. Pontosan igazodtak az elmúlás megemlékezésére választott napokhoz. Úgy látszik számukra így is kiszámítható volt az időnek járása.

KIRÁLY IGNÁCZ

ORGANIKUS BOKOR?!

Bevezetésül. Az éves munkatervünket mindenki ismerheti /Tájék, szept. melléklet/. Motónknak megfelelően /"a lehetséges jót..." a KV kiemelte a 4. pontot /Bokros belső kapcsolataink/ és ezen belül is tovább szűkítve ezt az „organikus” fogalmat.

Az utóbbi években egyre erőteljesebben szerepel önértelmezésünkben, kiemelten a 2013-as KVT kapcsán az, hogy a Bokor strukturálisan ORGANIKUS szervezet. Sokkal többet jelent ez a fogalom, mint strukturális jellemzőket. ÉLETET jelent. Önmeghatározásunkat fejezi ki. 2004-ben definiáltuk magunkat: „A Bokor katolikus gyökerű, a jézusi szeretet-eszményt képviselő emberek testvéri társasága, erkölcsi megújulási mozgalma.” /bokorportal.hu/. Az” organikus kisközösségek hálózata” annyira közbeszédünk kifejezése már, hogy meg kell ezt beszélnünk. Lehetséges, hogy ez valamiképpen be is kerülhetne önmeghatározásunkba. Tíz év kimunkálhatott egy ilyen, sokunk számára, sokat kifejezni akaró kiegészítést.

1974-ben Gyurka bácsi /Karaj 1974. III. 134-159.old./így fogalmaz: „A legkisebb közösség is már szervezet... A tagok egymáshoz való kapcsoltsága szempontjából...partnerségekről beszélünk... szükségképpen organizmus... A csoportok minden egyes tagjában lakást vevő Szentlélek...megadja ennek az ontológiai alapját, s ezzel... a közösséget organizmusává teszi.” Régóta pattog ez a labda... Nézzük meg alaposabban, azzal a céllal, hogy mit adhat ez hozzá önmagunkat, közösségeinket, a Bokrot jobbá tenni akaró törekvéseinkhez? Egyszerű feldolgozást végzek: segítségül hívom a fogalomtisztázó szakirodalmat és a biológiát.

Organikus szó 6 jelentéssel bír. Ebből számunkra 3 a fontos. 1. „élő szervezet sajátosságaival bír”, 2. „élő szervezetek rendezettségére emlékeztet”, 3. „elhalt élőlények megkövesedett maradványai”. Kiemeltek: ÉLŐ, RENDEZETT, MEGKÖVESEDETT. Ami tehát organikus (élő szervezeti), az szükségképpen kell, hogy rendelkezzen az élet jelenségeivel, ismérveivel. Régen hatot tanultunk, ma már nyolcra bővült ezek száma: születés, anyagcsere, ingerlékenység, mozgás, növekedés, fejlődés, szaporodás, halál.

Megszülettünk Gyurka bácsink és a hozzá kapcsolódó elkötelezett emberek, Istennek tetszeni akaró szolgálatából és a magunk felzárkózni akaró elkötelezettségéből. Hála legyen élő és elhunyt „őseinkért”! Ezzel az életjelenséggel úgy kell foglalkoznunk, hogy ezt a Bokorban ismerni és megismertetni illő és üdvös.

Elhalás? Amit az ember értéknek (igaz, jó, szép, szent) él meg, annak nem gondol elhalására. Varjú káromlás helyett jobb, ha felgyűrjük az ing ujját... Azt is tudatosítanunk érdemes, hogy amely mozgalom a fennmaradást

túzi ki célul, megtette az első lépést a megalkuvások felé. Jézusi célunkhoz való tevékeny hűség az, ami a mi zászlónkra van írva. Élünk, ameddig életünk...

Élő? Élünk...mennyire és hogyan? Rendezett? Egyéni, kisközösségi és Bokor szinten sok teendő vár ez ügyben is ránk. Megkövesedett? Jövőre már 60 évesek leszünk, miért is ne lehetnének már megtartó és/vagy zavaró kövületeink is? Megtartó és gátló elemek szétválasztása felettébb indokolt. Van miről beszélgetnünk, zsinatolnunk.

1./ *Anyagcserénk.* Ez azon folyamataink összességét jelenti, melyek során valahonnan, valakiktől felvesszük a Bokor életéhez szükséges anyagokat. Felvesszük, a magunk számára felhasználhatóvá alakítjuk, majd beépítjük. A munkálkodásunk végén pedig a számunkra nem szükségeset vagy ártót eltávolítjuk. Messze több ez, mint „hasra esés” mások nagy gondolatai előtt. Messze több ez, mint alázatos és kritikátlan elfogadása dogmatikáknak, intézményekben kötelezően előírt tanításoknak.

Építő folyamat ez. Amit felvesszünk, átveszünk, azt nem a polcunkra helyezzük, hanem az életünkbe. Önépítő folyamat ez. Egymást építő folyamat ez. Ha...ha... ha közkinccsé tesszük mindazt, ami bennünket és kisközösségünket építi. Sokan azért hagyják sorvadni jézusi tájékozódású szellemi életüket, mert nincs energiájuk fáradni az anyagok felkutatásában. Hányan is írtuk le 2013-ban KVT megbeszélésünk ellenére, hogy milyen szellemi anyagokkal foglalkoztunk az előző évben?

Lebontó folyamat ez. Égés. Energiatermelés. Nem az agyi kéregállományunk tárháza számára asszimilálunk, hanem azért, hogy ezt Ország-építésben felhasználjuk, elégezzük. Energiagazdálkodásunkat is meg kell vizsgálnunk. Lehet siránkozni, hogy erre sincs időm, arra sincs energiám... de ez arról is szól, hogy vajon van-e elégetni valóm, van-e Jézusnak szánt energiám? A csak maradék energiámra, az életvitelem „profán” területeinek működtetése után, esetleg megmaradt energiámra nem tud épülni egyéni életszentség, kisközösségi fellendülés és bokros emelkedés sem. Nem lehetünk „maradvány érdekeltségű mozgalom”.

Szervetlen és szerves táplálékaink vannak. Olyanok vagyunk, mint a méhecskék: virágról virágra repülve gyűjtögetünk. A mi méhésznünk, Jézus, arra biztatott, hogy kaptárainkat tegyük oda, ahonnan minőségi, sajátos mézre valót gyűjthetünk. Hasunkat tudjuk vegetáriánus és egyéb kiválasztásokkal ellátni... szellemünket hogyan és mennyire tápláljuk? A Bokor ma már tárháza szinte minden rajtunk kívüli irányzatnak, a lelkeségektől a teológiákon át a keleti misztikáig. Lehetséges, hogy tavaszra ezt a sokféleséget kellene megbeszélünk a KVT-n, annak áldásaival és problémáival? Most arról gondolkodjunk el, hogy van-e minőségi szellemi életünk. A felületesség ismérve, hogy „ja, ezt már ismerem”, „ezt is olvastam már valahol”. És mi épült be? És mi vált apostoli energiává? Nem a lexikális tudás a mi utunk, ez a felsőoktatás területe, ha nem vigyáznak. A mi utunk az érlelő szellemi élet útja. Megrágva, meg-

emésztve, minőséget jézusi mércével kiemelve és életbe ágyazva... ez a mi dolgunk. Az alap anyagcserénk az energia felhasználásunk révén jól meghatározható /input-output/. „Agyunk nem adat tárolásra, hanem gondolkodásra adatott.” (Szentgyörgyi A.)

2. *Ingerlékenységünk*. Külső és belső változásokra, ránk ható kihívásokra való reagálási képességünk. Itt és most elsősorban Bokron belüli feszültségekről van szó és az azok kezelésének milyenségéről. Eltávolodottaktól és a kívülállóktól jövő kritikák, minősítések kezelése ide tartozik. Ha jól működünk, élünk, akkor ez a terület nemhogy energia elszívó, hanem energiát növelő, edzetséget biztosító életjelenség.

Ingerküszöbünk sokféle. Van, aki már akkor is ugrik, mikor én még csak tekintetek. A túl érzékenynek érdeemes magasabbra tenni küszöbét. A nagyon magasán lévő küszöb sem az életszentség ismerve, inkább a jámbor alázatosságé, az alkati simulékonyaságé. Röviden: edzhető és alakítható terület ez is. Egyrészt nem az ütköztetésektől kell félnem, hanem a puhányság életképtelenségétől. Másrészt nem a parttalan ütköztetések az élet jelenségei, hanem a célra rendezett, mederben tartott és lezárásig jutott konfrontációk. Nagyon nem viselem jól, ha valaki szüntelen osztja az észet, hogy nekem mit és hogyan kellene csinálnom. Védelmi állásra indít, ahelyett, hogy közös lépegetésre segítene vitapartneremmel. Ahol nem találok ezt a közös elmozdulási készséget, ott lezárok. Önvédelem? Igen. Bokron belül ugye elvárható, hogy közös lépegetés igyekezete hassa át ütközéseinket? Ingerképzés természetes életjelenség. Amikor is én vagyok a kezdeményező. Sok sebet ejthetek, ha csak az vezérel, ami bennem van. Mosdatni szeretnék, és hideg vizet zúdítok az éppen „frakkba” öltözött testvéremre. A kire?, mikor?, hogyan? hármassága mögött az empatikus egymásra figyelés húzódik meg. A KAPCSOLAT évében vagyunk: személyes egymásra hatásban és nem áttételeken keresztül, suttogó méregkeverésekkel kell kommunikálnunk. Érzékenységeinket jó megismerni egymásban és figyelembe is venni. Nem mimózájuk mozgalmat vagyunk, de nem is bunkók gyülekezete. Vitakultúra tekintetében van mit fejlődünk. Akit szeretek, attól jobban és többet elviselek. Akik szeretnek, azok tőlem is jobban, többet le tudnak nyelni. Visszaélni ezzel... egyikünk sem akar. Minden konfliktus építő lesz, ha célra rendezett és lezárul. Tudjuk, hogy ami csak úgy elhal, befáradással lehalkul, az hegeket hagy maga után, melyek ismét felszakadhatnak. Inger belopózásnak mondja a szakirodalom azt, amikor valaki csöbe húz, beetet, újra felkavarja a lerendezett... mert benne nem rendeződött le. Perújrafelvételeket le lehet csökkenteni, önneveléssel. Itt az elviselés erénye segíthet rajtunk. Inger betörésnek mondják azt, amikor ajtóstul rontunk a házba, átgázolva mindenben és mindenkin az igazunk erejében. Itt segíthet Wass Albert, aki szerint konfliktus helyzetben: „Az igazságnál nagyobb érték a kézfogás.” Egyik közösségünkben bevezettük, hogy az éves utolsó

találkozónk közösségi lelki vezetés, ima találkozó. Nem nyugodhat le az év napja rendezetlenségünk felett...

3./ *Mozgásunk*. A létben maradásnak és a faj fenntartásának élet jelensége. Létünkhöz és a jézusi emberek elszaporításához sokféle hely- és helyzetváltoztatás kell. Gyurka bácsi belepiszkált a plébániákön ülő papok jézusidegen pasztorációs gyakorlatába: utána kell menni az embereknek. Bőjte Csaba mesélte öreg pap barátjáról, aki nem ült bele a kerekesszékekbe a misén: „Jézusunk sem seggen ülve váltott meg bennünket.” (Bocsi...)

Közösségi vezetőkként magunk mozdulunk, kisközösség tagjaként bennünket mozgatnak... Vagy inkább mozgatnának? Nem az az egyéniség, aki használja és föléli környezetét, plüss macijába kapaszkodik, hogy mindennapjaiban szépen elringatódjon (régente ezt gumicicának mondtuk). Az egyéniség hagyja, hogy mások jó irányú energiája bekapasszon az ő vitorlájába is. Kezdünk kisközösségi szolgáltató iparrá sorvadni? Igaz vagy sem, megmutatja, ha megnézzük: kisközösségem élete mennyire fordul azon, hogy én viszem az elolvasni valót, én adom a megbeszélési valók nagy százalékát... Én számár elől... Jó lenne tudni, hogy ki mit tesz azért, hogy felnőtt, önjáró testvérbarátok nevelődjenek közösségében? Utána menés szép kezdeményezésének gyümölcsként láthattuk a utóbbi évek Lélekváróinak elméledői neveit. Olyan nevek is írtak, akiknek arca még nem ősz, hanem barna hajkoronával jelent meg előttem... Az Esti mesék kezdeményezése is szépen szolgálja ezt. Nem kegyességet gyakorlok, ha utána megyek valakinek, hanem önszeretetem szerint járok el. Nekem jó, ha több és jobb testvérbarátom van. Nem eltévedt bárányok keresése ez, hanem az egy irányba nézni akarók kapcsolatfelvétele. Kölcsönös előnyök reményében.

Helyváltoztatásunk? Úgy érzem, helyemen vagyok. Nem vágyok más mozgalmakba, egyházakba. Olyan mélységben semmiképpen, amilyen mélységben a Bokorban megtaláltam testvérbaráti körömet. Leginkább másokat is ide csalogatnék, ha hagynák magukat. Másutt is vannak Jézusra figyelő emberek, de én itt vagyok otthon. Az elviselni és a hálát adni valókkal együtt. Elég nagy a Bokor, hogy az árnyéka is látható legyen, sajnós...

Helyzetváltoztatásunk tekintetében van miről beszélgetnünk. „Aki az eke szarvára tette kezét és hátra tekintget, annak görbék lesznek a barázdái.”- tanítja Jézus nyomán a Tamás evangélium (Tamás 146). Másfelé is lehet tekintgetni. Autó vezetéskor ezt az oktató biztosan ajánlja is a tájékozódás elősegítésére... Célra rendezettség hatékonysága érdekében is jó látni a környezet helyzetét. Onnan jönnek a kihívások, melyekre lehet, hogy nekünk kell jézusi választ adnunk. A kincset talált ember bátran lehet helyzetváltoztató: „Ha a gyöngy sárba esik, nem lesz értéktelenebb”- mondja Jézus a Fülöp evangélium szerint / Fp. 110/. Jézus sem lett vámos, részeges, se lyemfiú azért, mert ilyen közegben is forgott. A társadalomban, felekezeti életben lévő helyzetünk egyéneknél, területenként különböző, bokrosan csak részben átlátható. Ezen segíthet, ha elmondjuk pl. Pécs, Sopron, Fehér-

vár, Nőtincs, Budapest...stb. vonatkozásában azt, amit csinálunk Isten Országá építése ügyben....

4./ *Növekedésünk.* Állandó zümmögés a Bokorban: fogyunk...fogyunk... Ez a mennyiségi életjelenség. Kilogramm, centiméter, darab... mérhető, megszámlálható. Ezzel sosem foglalkoztunk igazán. Gyurka bácsi régen csinált ilyesmit, szerény pontossággal. Mikor ránk kérdeznek, saccolunk: hatvan közösségvezető... hatszáz kisközösségi testvér... ezernyi a holdudvarral stb. Tudjuk, nem ez a lényeg. De ez is az organikus lét ismerve: tudunk-e növekedési pályára állni, vagy sem? Kell-e másoknak a mi kincsünk? Jól kínáljuk-e amink van és ami vagyunk, hogy az vonzó legyen? Élhető és éltető-e az amit csinálunk és képviselünk? Az élet különböző fázisai eltérő növekedési rátát mutatnak. Nem mindig és mindenhol kell létszámban gyarapodni. 1945-1952: beindulás és laza kapcsolati /országos lelkigyakorlatok/ feljutás évei. 1953-1964: elhalás, lappangás évei. 1968-1988 a növekedés évei. 1989- napjainkig a megtorpanás, az elbizonytalanodás, a helykeresés évei. Nyissunk egy új évszámmal, egy megújulási évsort, ha tudunk!

A növekedés feltételei közül kiemelek néhányat. A „csontos halak” amíg élnek, addig növekednek. Bokor nem ilyen. Ha nem „csupán” Jézus-hűségünk volna, hanem ide-oda bajsajgó megalkuvásaink is lennének, az adna ugyan valamilyen fényt, vizet, hőmérsékletet, táplálékot – ami a növekedéshez feltétlenül kell, de... de ez beolvadó kényelmességhez, „elzsirosodáshoz” vezetné a Bokrot és nem prófétai, tanítói-tanítványi küldetéshez. A biológia szerint a zsírtermelés az gyarapodás és nem növekedés. A mi növekedésünk gátló tényezőit számba kell vennünk, személyesen, konkrétan...nem általános-ságokba és bokros általánosításokba terelődve.

Fényt honnan remélünk? „Ha imádkozó emberek vagyunk, nem fogjuk elfelejteni, hogy mire szövetkeztünk Jézussal és egymással.” – végrendelkezte Gyurka bácsi a Ságvári sziklánál a Bokorünnepeken, 1988-ban. Ugye még emlékszünk: imádkozó emberek segítségével születünk a Bokorba. Felülről és belülről vezérelt emberek igyekezünk lenni magunk is. Lehet, hogy ezt várják tőlünk kisközösségeinkben lévő testvéreink is. Istenkapcsolatunk csak rajtunk fordul. Odaadottságunk akkor bokros, ha olyan mint a logónk, a csipkebokor: égve világít, világítva vonz, oda vonzva éget és melegít, felhevítve szíveinket küld. Egyéb csillámok nem pótolják a felülről remélt fényt, ami nélkülözhetetlen az életünkhöz. Emlékszünk a nagy bokros virrasztásokra, imákra? Ennek morzsája az Advent, minden évben. Döcög. Eddig első-sorban ifjúsági program volt, mintha mi öregek meglennénk első kötelék nélkül. Az idén mindenkit meghívunk a szervező fiatalok. Minden döcög, mert nehezen mozdulunk, mert nem érünk rá...stb. Ez csak szöveg: arra érek rá, amit fontosnak tartok. Van egyéb fényforrásom? Tegyem közzé és hívjam rá a többieket. Bárcsak a bőség zavara volna már a feltöltődésünket illetően!

5. *Fejlődésünk.* Ez a minőségi változásunk életjelensége. Jó, én is tudom: minden mindennel összefügg. Egy fon-

tos elem hiánya meginogtathatja bokros életünket. Egyedfejlődésünkön fordul a Bokor fejlődése. A bokor-test élete a sejtek, szövetek, szervek... egészségén fordul. Egy tumor is elég ahhoz, hogy életveszélyes helyzetbe kerüljünk. Az időben észre vett és kézbe vett probléma gyógyítható. El ne vétsük a csilingelést, halljuk alapító atyánk hangját. Abban látom ennek az életjelenségnek lényegét, hogy milyen az iránytartásunk. Hol is tartunk az immanens reményt illetően? Vagyis az Isten Országának földi esélyeit hogyan látom? Elünk, ha van minőség abban, amit mondunk és teszünk. Egyik vezető állású fiam mondta: a magyar munkavállalók „az átkosban” elszoktak attól, hogy minőségi munkát akarjanak végezni (fusizás, kontárkodás). Bennünket rákényszerítenek az ellenerők, hogy minőségre törekedjünk? Lehet azt is mondani, hogy ez van, ennyi telik tőlünk, „eszi, nem eszi”, nem kap mást a környezetünk. Annak idején az AEH és a belügy több ezerre saccolta létszámunkat, a szellemi termékeink mennyisége és minősége alapján, pedig csak 6-7 százan voltunk és néhány író prófétánk volt. Ők lassan kihálnak, új minőségi munkások támadnak? Ha felbukkan valaki, segítség veszi körül? Egyéni csodabogárnak tekintés, meglévő köreink merev védelme... nem kedvez a minőségi munkálkodók kifejlődésének. Amikor anno elhangzott a „mindent megkérdőjelezés” elve, akkor is ez volt: kevesen tettek le az asztalra írást, mely épített, buzdított, vigasztalt volna, tehát valami meghökkentővel fel kellett rázni magunkat. Én óvatosabban fogalmazok: az elvűség megalapozott állításokra, a fejlődés kérdőjelekre épül. Mi nem Tüzép vagyunk tele új és kérdőjeleinkkel lebontott épületeinkből származó bontott anyagokkal, hanem építkezünk, tégláról téglára.

Közös nevezőnk eddig már egy azért volt, az erőszakmentesség! Pozitívan fogalmazva, a békességteremtés. Azért volt ez, mert ehhez a jézusi elvünkhöz nagy áldozatokat követelő magatartás is társult. A Bokor további fejlődése nem abban rejlik-e, hogy a további jézusi elvekhez is radikális magatartások kapcsolódnak. „Kimentek a tankok, bejöttek a bankok.” –mondta Balczó. Jó lenne így folytatni: ... és megjöttek az osztózók, az adakozók, a bokrosok. Megjöttek a szolgáltni akarók, a kisemberek segítői, a bokrosok. Tudom, hogy sok mindent csinálunk, egyénileg, kisközösségesen, területileg. Vagyis valamennyit tudok erről. Összbokrosan nem kellene megráznunk és felráznunk magunkat? Ha organikusak vagyunk, akkor fejlődünk is.

6. *Szaporodásunk.* Utódok létrehozására irányuló életjelenség. Egyedszám növeléséről van szó. Amit a növekedésnél megfogalmaztam, az egyik része ennek a kérdésnek. A másik, hogy hogyan is állunk a családi apostolkodással? Mi szülők kiemelten is rájuk magunkat amiatt, hogy gyermekeink nem teljes létszámban bokrosak. Számomra is kiemelt öröm, ha valakik közülük ide tartoznak. Ugyanakkor igyekszem legalább azt elérni, hogy jézusi elkötelezettségünk olyan hiteles legyen, hogy gyerekeink tiszteletét kivívja. Ebből fakadhat valami

majd, valamikor... Elveink szerinti igyekezetünk akkor is érték, ha nem nyomjuk rá folyton a Bokor bélyegzőt. Itthon az anyatejjel és a vízcappal is ezt kapta és kapja a nép. Túl azon, hogy szülőkként egymást nagyon vigasztaljuk szerény hatásfokunk miatt, van-e egyéb tenni valónk? Gyerekeink barátkoztatásának rendezvényi palettája szinte teljesen kimerül a BNT-vel. A régiós majálisok, nyitott lelkigyakorlatok, nagyheti imádkozások, túrák és táborok... bizonyára vannak. A Tájék mégsem zsúfolódik tele meghívásokkal, hírekkel. Elég nekem a magam ága-boga, régiója? Elég. Nekem igen, de gyermekeinknek ez nem elég. Plusz szolgálat? E nélkül csak a csodavárás marad.

Nemzedékváltás folyamatos életjelenség. Ennek tudatos kezelése megmenthet attól, hogy közös dolgainktól elidegenedjenek az utánunk jövők. Mi is, magunkénak érezve Jézus ügyét, úgy feszültünk neki a munkálkodásnak, mintha csakis rajtunk fordulna az Ország ... E nélkül a megtérés és „mi” tudat nélkül hogyan lehet bezsongani? Bezsongtunk Jézusért, együtt, ugyanakkor valakikkel szemben. Minden valamire való generáció akkor érzi magáénak Jézus ügyét, ha nem spórolja meg a maga személyenkénti megtérését. Mást és másként látnak? Fiatal korunkban mi ugyanígy voltunk. Nagy kérdés: hogyan lehetne megőrizni a közös evangéliumi fix pontjainkat, és emellett elfogadni az új szelek erőit? Külön régióba került az ifjúság... Ifjúsági régió is egyszer megöregszik... Nem a genetikai, területi rendeződés a jövő? Ilyen alapon kellene felnőtt és öreg és agg régióknak is lenni? A fiatalság mindig is együttműködött a szakcsoportokban, korcsoportai rendezvényeikben eddig is, ezután is így lesz...remélhetjük. Ahol megoldható, ott szorgalmaznám a fiatal közösségvezetők genetikai alapközösségbe járását, mint „felvevő” közösségbe, ahol más közösségvezetőkkel is együtt lennének. Nekem nagyon sokat segített annak idején is, hogy összeadódtak tapasztalataink és meglátásaink. A jelenlegi törésvonalat lassan fel kellene oldani. Legalább egy átnevezéssel: 2-es régió (ahol sok fiatal van...ahol holnapután kevésbé fiatalok is lesznek...). Organikusan ez azt jelenti, hogy ahol élünk, ott Élünk elsősorban. A baráti, személyes/genetikai/ közösségben vagyunk, élünk. Vegyes korosztályban, sokféle talentummal, sokirányú kapcsolati lehetőséggel. Az élet azt mutatja, hogy pl. gyermekeink felnövekedésével, kiházasodásával nemhogy a távolság nőne, inkább sajátosan mélyül a kapcsolat az egymásra utaltság, a kölcsönös segítségnyújtás jegyében. Ebben lehetséges, hogy ráérünk lépni, de érdemes megfontolni az életjelenség ide vonatkozó szempontjait.

Befejezésül... Bokros közhelyeket olvashattatok. Semmi új nem hangzott el. Ismétlések, túlbonyolítások fordultak elő. Mégis! Ha most olyan történelmi helyzetben vagyunk, hogy nem jön szél a vitorlánkba, akkor elő az evezőket! Mindenkinek kötelessége megtalálni a maga evezőjét, mellyel méltóvá teheti a Bokrot arra, hogy organikusan, élő szervezetnek mondhassuk magunkat. „A bölcs ember nem elraktároz, hanem visszatükröz.”-

írja Lao-Ce. Annyi kincset elraktároztunk már és oly keveset sikerült eddig visszatükrözni, mint Bokor. Kifelé való „szűkmarkúságunkon” segít, ha belső kapcsolatainkat tovább rendezzük, mintegy folytatva az elmúlt évek zsinatolását. Tamás evangéliumának figyelmeztetése szolgáljon buzdításunkra: „Ha nem teszitek, amit tudtok, olyan az, mintha a háztetőre tennétek a lámpást, nem a szobába.”(Tamás ev. 156,2) v.ö. Mt 5,15-16.

2014 októberében, Náci.

VINCZE ANIKÓ

NAGYMAMÁNK

Bár rendkívül nehéz életúttal áldotta meg a sors, felnőttként visszagondolva úgy látom, feltétel nélküli, soha meg nem rendülő hite segítette át a nehéz, sokszor emberpróbáló élethelyzeteken.

Világéletében mozgékony, dolgos teremtés volt. Nem volt az a tyúkanyó típusú nagymama, sokkal fontosabbnak tartotta, hogy tevékenyen részt vegyen, illetve minél hasznosabbá tegye magát kiterelvényesedett családjának mindennapi életének szervezésében, a „napi menet” lebonyolításában, minthogy „csak” üldögéljen, beszélgessen unokái körében, újabb és újabb meséket szöjjön. Mégis kaptunk tőle egy szép hosszú, rímes, verses mesét, amit nagyon szívesen hallgattunk.

Élete utolsó 17 évében nálunk lakott – attól fogva napi rendszerességgel besegített a háztartási munkálatokba. Mosogatott, főzött vagy takarított – ahogy az élet éppen diktálta.

Emlékszem, hosszú éveken át minden este elkészítette másnapi uzsonnánkat. Reggel iskolába indulás előtt mindenki elvehette a konyhaasztalról a születési sorrendben elhelyezett, becsomagolt uzsonnáját. (A sorrendiség egyébként az egyes uzsonnaadagok mennyisége alapján is eldönthető volt.)

Nagyon érzékeny lélekkel áldotta meg a Jóisten, egész fiatalon kipróbálta magát a szobrászkodásban, tizenévesen már verseket írt, potrékat, tájképeket, csendéleteket rajzolt-festett. Fiatalkori szobrai a mai napig a nappali részét képezik. A versírást élete végéig művelte. Régi, elsárgult papírokon, valamikor írógéppel megírt, féltve őrzött verseit 80. születésnapjára újragépeztük, kinyomtattuk és házilag bekötöttük.

Gyerekkori emlékem, hogy régi Singer varrógépe mellett mindig ott tornyosultak a toldozásra-foldozásra váró gyereknadrágok, ingek, blúzok, szoknyák, zoknik. A harisnyákat rendkívüli kezűgyességgel és precizitással tudta újrastopolni. Nekünk is megpróbált varrás-horgolás-hímzés tudásából valamennyit átadni. Sokat hímeztünk, kis, tenyéryi nagyságú „terítőket” horgol-

tunk. Gyerekként nagy élmény volt, hogy saját kézimunkánkkal díszíthettünk egy-egy asztalt, polcot.

Nagyon szeretett olvasni, életében rengeteg könyvet olvasott. Misére élete vége felé nem nagyon tudott eljárni, de mindig nagy örömet szerzett neki, ha váratlanul betoppant Havasi Gyuszi bácsi, és kis családi körünkben „rögtönzött” misét mondott.

Nagyon szívesen látogatta az éveken át nálunk zajló, Halász Bandi bácsi által vezetett alkoholamentő lelki gyakorlatok keretében tartott előadásokat, beszélgetéseket. A körimák során olykor egy-egy versben foglalta össze gondolatait.

Szívesen elbeszélgetett a résztvevőkkel, egyiket-másikat esetleg behívta a szobájába is, hogy félrevonulva, nyugodtan tudjanak eszmét cserélni – talán ez is segített egy-egy, az alkohol fogságába esett embernek, hogy jobban megnyílhasson, és elmondhassa mindazt, ami a szívét nyomta és amit talán nagyobb körben nem tudott vagy nem mert volna elmondani - pedig nagy szüksége lett volna rá.

Mozgalmas élete mellett mindig szakított időt az elmélyülésre. Mindennapos serénykedését mindig esti imával zárta. Előttem van, ahogy – estefelé benyitva a szobájába – az ablaka előtt áll, tekintete a csillagos égboltot fürkészi, a holdvilágban gyönyörködik és esti imáját rebegi.

Férjét 3 év házasság után veszítette el, egyetlen kislányát, saját idős, beteg szüleit és beteg testvéreit maga gondozta, egyedül gondoskodott egy 5-6 fős háztartásról. Élete utolsó napjaiban sokat emlegette férjét, várta már a találkozást vele.

Úgy élte a napjait, hogy bármikor készen legyen elmenni. Mindig azért imádkozott, hogy ha mennie kell, akkor máris indulhasson - senkinek terhére ne legyen, ha már nem tud aktívan részt venni a mindennapokban. Sosem volt az az „elhagyom magam”-típus, ezért nagyon nehezen fogadta el, hogy utolsó két hónapját ágyhoz kötve kellett töltenie, és hogy rá volt szorulva családjára segítségére. Csak szolgálni szeretett – sosem várt viszontszolgálatot. Abban a két hónapban egymást váltva éjjel-nappal mellette voltunk – ha lehetett, beszélgettünk vele, felolvastuk a verseit, ha kellett, csöndben együtt voltunk vele. Nekem személyesen nagyon sokat jelentett ez az intenzív együttlét.

Az évek előrehaladtával egyre romlott amúgy is rossz látása, utolsó 1-2 évében már nem tudott írni-olvasni. Legutolsó versét, a „Miatyánk”-ot nekem diktálta le 2000. tavaszán.

Miatyánk

Miatyánk, aki a mennyekben vagy,
Akit az ember hányszor megtagad,
Szenteltessék meg, Atyánk, a Neved,
Ne fordítsd el tőlünk tekinteted.
A Te Országod, Atyánk, jöjjön el,
Ott béke van, s az öröm ünnepe,
Itt robbantás van, gyűlölet, gyilok,
S ököl, amelyben lázadás lobog.
Ott béke van, s az öröm ünnepe,
A Te Országod, Atyánk, jöjjön el.
Az akaratod mindig meglegyen,
Amint a mennyben, éppúgy idele.
Akaratod a tízparancsolat,
S benne: szeresd felebarátodat!
Ne öld, ne lopd, s hamis tanú se légy,
Hogyha valaki ezzel lép elé.
Ez akarat, egy szeretetsugar,
Bárhol lennél is, mindig megtalál.
S csak tőled függ, hogy kincs vagy, vagy selejt,
De ha megbánod, sugarába rejt.
Üres asztalnál éhen maradunk,
Kihez mehetnénk máshoz, mi Urunk?
Pecsenyét kérjünk? Az is mit sem ér,
Ha nincs mellette a falat kenyér.
A mindennapi kenyérünket add meg ma nekünk,
Mi gondviselő, örök Istenünk.
De hány ember van, aki éhezik,
Darab kenyérré sem jut már nekik.
Tengerben csepp, de csak segít talán,
Kenyerem felét adjad nekik, Atyám.
Hogy vétkeinket megbocsásd, Atyánk,
Feltételt szabtal ehhez mireánk:
"Hogy megbocsássam a Te vétkeid,
Te is bocsásd meg másnak vétkeit!"
"Dehát a szomszéd, látod, hogy milyen!"
"Magadba nézz csak! Nem vagy tán ilyen?"
Ne ítélkezz, mert ehhez nincs jogod,
Magadban keressed előbb az okot!"
A kísértésbe ne vigyél, Urunk,
Hiszen tudod, mily esendőek vagyunk.
Szemedbe nézni hányszor nem tudunk,
S látod, a gonosz hogy les mireánk,
Csak tőle ments meg minket, Miatyánk!

Amen.

GÉCZY IVÁNNÉ SZ. ILONA (A NAGYMAMA)

DECEMBER

Megjött a hideg!
csikorog!
és feltámadt a szél!
dermedt madárról,
fagyos határról
süvöltve, zúgva beszél.
köd volt az éjjel
s rá jött a fagy,
s fölszikkrazott a zúzmara.

mesék világa lett az erdő!

benn alszik Csipkerózsika
a jégvirágos mesepalotában
s elvarázsolta csókra vár!
hajában gyémánt,
rajta csipkefátyol.

de a királyfi
- jaj -
még messze jár!

Télapó!
jön a karácsony!
rázd meg szakállad,
hullasd hópelyhek csillagát!
hítsd be illón patyolattal
a kicsi Jézus jászolát!

Budapest, 1981.

DEMECZKY JENŐ

ELKEZDŐDIK-E A JÖVŐ?

Hamvas Béla rövid műve (Csuang-ce) jól mutatja be a szerző világlátását. Közel sem olvastam összegyűjtött írásai mindegyikét, ám az általam eddig megismertekben nem találtam az ebben megnyilatkozótól eltérő szemléletet. A Bokor szellemiségét már nehezebb lenne jól körülhatárolni, hiszen rendkívül sokszínű, sokféle szemléletű közösségről van szó. Összevetés céljából a Bokor alapítójának, Bulányi Györgynek „Eszeveszett volt-e Jézus?” c. tanulmányát veszem alapul (ld. 2001. júniusi számunkban), amely hűségesen adja vissza a szerző fő művének, a KIO-nak (Keressétek az Isten Országát) szellemiségét. Még egy kitérőt kell tennem, magukról a kérdésekről, a „Sitz im Leben”-ről, arról, hogy van-e mit összevetni egyáltalán.

Hamvas Béla a hagyományról ír, az aranykor szellemiségéről, amelyet már csak töredékesen láthatunk a preszókratikus filozófusok utólag rögzített tanításában. Ez a hagyomány csupán arra jó, hogy általa mintegy külső álláspontot kapjunk a jelenkor történelmének szemléletéhez, olyan távolságtartó és kritikus szempontot, amely segít a napi történések mögötti álságos törekvések leleplezésében, a modern kori ideológiák elvileg téves és káros kiindulópontjának megmutatásában. Mindezek mellett segít, hogy igazolni tudjuk a szemlélődő értelmiségi kritikus távolságtartását, elkülönülését a napi politikai, gazdasági, közéleti tülekedéstől. Hamvas Béla életében egyetlen rövid korszak volt kivétel e szemlélet alól, az 1945 utáni néhány év. E rövid kitérőnek Lukács György támadása vetett véget, amely élete végéig a periférikus értelmiségi szerepébe kényszerítette Hamvas Bélát. A hagyomány a múltba néz, a jelennel szemben legfőbb kritikai funkciója van, s nem tisztelte a jövőt idézni, sem látomása nincs róla, sem küldetése nincs hozzá.

A Bokor szellemiségét megalapozó Bulányi György a világhódító katolicizmus légkörében nőtt föl, ezért számára a '45 utáni évek az önvizsgálat, a belső kritika éve. A Bokor szellemiségét kialakító szemléletváltása, a két évtizeddel később megírt KIO alapelvei a „valahol utat tévesztettünk” jegyében fogantak. Ám bármilyen mély és alapvető volt is ez a fordulat a katolicizmus évezredes beidegződéseire képest, alapvető irányultságától, a történelmi küldetéstudattól mégsem vált meg. Fő műve, a KIO, választ kíván adni arra a kérdésre, hogy miként tolható helyre a kikökönt idő, hogyan lehetne végre megjavítani azt, ami a teremtés kezdete óta a legfőbb botrány a gondolkodó ember számára: magát az emberi történetet. Bulányi György nem fogadja el a krisztusi megváltás automatizmusát, s a Krisztus-esemény óta eltelt korszak történései őt igazolják. Válasza prófétai válasz, a jézusi tanításra fogékony emberi lelkek önköz-

pontúságát (legalább a Jézust követő tanítványokban) a mindenkit szerető te-központúság váltja föl, s az ő kisközösségeik alkotják az emberiség életét ténylegesen is megváltó élcsapatot, amelynek fokozatos térnyerése helyreállítja az emberhez méltó életet, s ezzel együtt Isten becsületét. Könyve utószavában a szerző elismeri, hogy ez az élcsapat reménybeli, a megváltásra szoruló jövő méhében készül arra, hogy megszülessen és történelmi feladatát végrehajtsa.

E ponton be is fejezhetném válaszomat: az időtengely mentén pontosan ellentétes irányba tekintő nézeteket nincs értelme összevetni, mert míg az egyik a múltat fürkészi, s a jelenhez legfőljebb tájolózt nyújt, a másik a jövőbe tekint, s a történelem alakításához kínál vésőt és kalapácsot. Van azonban egy közös viszonyítási alap, amelyhez mindkét szemlélet hozzámérhető, mégpedig a botránnyosan embertelen világtörténet maga, amelyet Hamvas Béla egész életművével értelmezni, magyarázni kívánt, míg Bulányi György az emberiség előtörténeteként lezárni, s a tehetetlen múlt folyamatát megváltoztatva, valódi történelemként újraírni végre.

A jelen világállapot elemzésében Hamvas Béla szempontjai fontos kiegészítéseket adhatnak a Bokor KIO-n nevelkedett gondolkodóinak, s Bulányi György kereszténység-kritikája minden bizonnyal egyetértésre talált volna Hamvasnál, ha ismerte volna. Ugyanakkor Hamvas életművének értékelése elsősorban a világtörténet ősi korszakainak végiggondolását kívánja, míg a KIO eszméinek mérlegeléséhez a jövő lehetséges forgatókönyveit kell szemügyre vennünk. Úgy tűnik, minden nehézsége ellenére mégis az első feladat a könnyebb.

Ahol a Taot nem ismerik,
Ott megjelenik a Szeretet.
Ahol nincs Szeretet,
Ott megjelenik az Igazságosság.
Ahol nincs Igazságosság,
Ott megjelenik az Erkölc.

A Tao-te-king idézett sorai az emberi történet hanyatlását tudatják: időben minél közelebb áll hozzánk, annál romlottabb és elvetemültebb, minél ősbibb, annál emelkedettebb és nemesebb, mígnem elérkezünk az osztatlan isteni létezés nyugalmanak indulat- és indítékmentes sugárzásához. Gyönyörű álom az ember eredetéről, csak hogy való-e? Mindaz, amit őseink történetéről tudunk, s mindaz, amit csak sejtünk belőle, rácáfol az aranykort idéző mítoszokra.

Lényegtelen, hogy lassú volt-e vagy gyors, fokozatos vagy ugrásszerű az emberi gondolkodás létrejötte, az ember fokozatosan szellemivé (szimbolikussá) alakított társadalmi környezete nagyon egyszerű kezdetektől jutott el mai állapotába, és nincs okunk föltenni, hogy ne válhatna még összetettebbé, kifinomultabbá, ne hozhatna

létre további, akár minőségileg új tartalmi elemeket is. Mi lehet akkor a Tao jelentése, az emberi faj milyen létállapotához köthető osztatlan uralma? Az én értelmezésemben az Eget és a Földet irányító erők akadálytalan érvényesülésének legfőbb akadálya: maga az ember. A gondolkodó, a kérdező, a létezésének állati meghatározottságával és egyértelműségével szakító ember tör meg a Tao zavartalan működésének korszakát, a bűnbeesés: az emberré válás maga. Az érzékelés, a gondolkodás, a világ elkülönítése önmagától, majd visszatükrözése a megismerésben: a létezés egyszerűségének és átlátszóságának megbontásához, az értékek kimondásához, s a létezők belső szerkezetének értékpólusok közt feszülő kettősségéhez és többségéhez vezet. A létromlás nem más, mint a létezőkről való tudás szükségképpen értékítéletet hordozó aktusa, a létezés tudomásulvétele. S itt válik számomra végképp érthetlenné a Hamvas Béla által oly sokszor említett hagyomány: vajon a gondolatlan és reflektálatlan és ösztönös állati létezés szintjére kellene a ma emberének visszazállnia ahhoz, hogy megoldja az emberlét kínzó problémáit? Bizonyos értelemben ez valóban megoldás lenne, csak hogy nem az ember, hanem a néhai, a tudatosság felé (sikertelenül) törekvő előember számára. Korunk szellemi körképe mutat ilyen jellegű folyamatokat is. A kérdéssel Hamvas Béla is szembesült, s a mitikus hagyomány (Csuang-ce című írásában nem említett) válaszát fogadta el: az emberi faj öntudatra ébredése nem a főemlősök egyikének sikeres alkalmazkodása vagy mutációja, hanem a világteremtő őserőből eredetileg szellemi létezőkként kivált lelkek anyagba süllyedésének pillanata. Innét erednek az isteni jelenésekről és látogatásokról, az angyalok és emberek nászából születő óriásokról és istenkirályokról szóló legendák. E ponttól számomra minden további vizsgálódás lehetetlennek látszik, ezért avatatlanként nem is folytatom töprengéseimet.

Hamvas Béla egyetlen tanácsa a mai kor embere számára: visszatárlni az ősi egység állapotához, azt megélni, s a személyiség sugárzásával hatni. Ám a bennünk lévő forrást, amely az aranykor óta meglehetősen vastag rétegek alá került, valahogy ki kellene tisztítani, s ehhez tennünk is kéne valamit. A szellemi tisztánlátás gyakorlati lépések nélkül még az egyén számára is kevés ehhez az emberfeletti célhoz.

Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet,
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kánaán!

Bulányi György az Isten Országát építő kisközösségek gyakorlatától reméli az emberi történelem megváltását.

Petőfi soraival idézi föl a kizsákmányolás, elnyomás és ostobaság uralta emberi történelem szenvedő alanyainak és prófétáinak örök panaszát és reményét, e sorokkal figyelmezteti idestova tizenöt éve a Bokor bizonytalanodó tagjait történelmi küldetésükre. Nagyszerű látomás az ember jövőjéről. Csak hogy valóra válik-e? Múltunk biztosan tudható tényei ritkák és töredékesek, értelmezésük vitatott, náluk csak jövőnk bizonytalanabb. Próféta látomásokban soha nem szűkölködünk, s megghiúsulásuknál csak valóra váltásuk kudarcos kísérletei voltak tragikusabbak az emberi történelem során. Mégis, milyen alapon reméli a KIO szerzője, hogy ezúttal másként lesz?

A KIO megírása idején még jó katolikusnak számított, s nem kevés erőfeszítést fordított annak megmutatására, hogy műve a kinyilatkoztató Isten ránk hagyományozott kijelentéseinek lehető leghitelesebb értelmezéseként tarthat számot a hívő emberek érdeklődésére, ugyanakkor a Jézus által megélt és tanított emberi élet a hitetlenek számára is elgondolkodtató alternatívája minden más útnak. A következő évtizedek során meg kellett érnie, hogy saját egyházának vezetői a mindenkori politikai rendszerre hivatkozva, ám annak mivoltától teljesen függetlenül, örökös peremhelyzetbe szorították. Nem csoda, hiszen egy kiváltságot és ellenséget nem ismerő, minden ember testvériségét valló tanítással hogyan is remélhetett elfogadást egy olyan szervezetben, amely a kiváltságokra épülő társadalmi formációk mindegyikével kiválóan együttműködött? A katolikus egyház megújítására irányuló reményének fogyatkozásával együtt nőtt érdeklődése a saját egyházán kívüliek, többek között a vallástalanok iránt is. Ez az elmozdulás nem hagyta érintetlenül tanítását sem, egyre fontosabbá vált számára, hogy a bármilyen elvi alapon állókkal is szót értsen az emberi jövő jézusi alakításának érdekében. Tanítását ma már „csak” az egyetemesség értelmében tartja katolikusnak, s kinyilatkoztatottnak is csak olyan mértékben, amilyen mértékben ez a kinyilatkoztatás bárkinek rendelkezésére állhat, saját kulturális öröksége keretein belül.

Ám ha nem áll többé egy minden kétségen felüli objektív isteni tekintély a közös emberi jövő alakítására hivatott életelvek mögött, egyre fontosabbá válik a mindenki számára adott emberi természet jelenkori állapota, összes korlátozottságával és reményével együtt. Ismerve a KIO evangéliumi etikájának feltétlen követelményeit, a Bulányi György követői előtt álló követelmények sem kisebbek, mint a Hamvas Béla által megrajzolt aranykori Tao követésére indítást érző mai emberéi. A Bokor-tagok helyzete mégis könnyebb, mint a mai Hamvas-követőké. Ötvenéves kisközösségi gyakorlatuk tapasztalatai mellett az elmúlt évtized általános zűrzavarában sem kellett iránymutatás nélkül maradniuk, Bulányi György megadta számukra a következő lépés irányát is:

a közbirtokosságon alapuló életközösség a jövő alakításának ma látható leghatékonyabb eszköze.

A megvalósítás késlekedése sok okra vezethető vissza, ám azt mindenképpen jelzi, hogy a Bokor ezzel az irányvételrel végleg elhagyja a kényelmes metafizikai igazságok terét, és olyan gyakorlati-társadalmi közegbe lép, amelyben a résztvevők elvei egyre több ponton és egyre sűrűbben szembesülnek majd jelenkori belső és külső adottságaikkal. Ahogyan azt sem várhatjuk egy mai embertől, hogy megvilágosodott istenkirályként pusztán létének kisugárzásával tartsa kézben a világ dolgait, várhatóan a Bokor-kommuna sem felel majd meg mindenben az Isten Országá földi mintájának, tagjai sem lesznek egyik napról a másikra Jézus-formátumú egyéniségekké. Különbféle lazább és szorosabb emberi közösségek évszázados története tanúsítja, hogy a türelmetlenség és a történelem beteljesedésének sürgetése az eredeti célok lecseréléséhez vezet, a közösségi élet minőségi átalakítása helyett a szervezet fennmaradására összpontosít, ha ugyan megmarad az önkéntes közösség keretein belül, és nem válik egyetemes zsarnoksággá. Ugyanakkor a késlekedés csak meghosszabbítja a gyakorlat próbájától ódzkodó elvi-elméleti történelem-megváltás korszakát a Bokor életében. E korszakhatárt nem egyszerű átlépni. Ugyanolyan nehéz, mint Hamvas Béla „éberség” fogalmának megismerése után valóban fölébredni. A tudat ismereteinek viszonylag egyszerű bővítéséhez képest mindkét lépés az „én” alapvető átalakítását kívánja meg.

A világválság mai megoldási kísérleteinek sokfélesége arra utal, hogy az emberi faj talán mégsem annyira életképtelen, mint amilyenek a főáramú folyamatok ésszerűtlensége mutatja. A szociál-darwinizmuson nevelkedett neoliberais közgazdaság-elmélet pusztító hatásait látva, a világ sok pontján kezdődött már el egy másféle – pénzközpontú helyett érték-központú – életmód kialakítása helyi kezdeményezések formájában. Itt csupán néhányat említek a legismertebbek közül. A Kairos Europa mozgalom 1985 óta fogja össze azokat a keresztény csoportokat, amelyek az ún. „keresztény” országok által a múltban és a jelenben elkövetett kíméletlen kizsákmányolást a béke, az igazságosság és az osztozás elvei szerint akarják orvosolni a világ minden táján, és sajátos helyi közösségek formájában segítik lakóhelyük katasztrofizáltjait. A HIFA („segítség mindenkinek”) mozgalom 1995 óta dolgoz ki és vezet munkaterveket Európában és Afrikában a természetes gazdasági rend alapján mezőgazdasági és kézműves termelők számára, hogy megmutassa, van élet a kamat-gazdaságon kívül is. Pénz, hitel és kamat kikapcsolható a helyi közösségek életéből az igények és szolgáltatások összetételalkotásának útján. Ez a Talentum-rendszer alapelve, amelynek már Magyarországon is működik egy köre, a vecsési. A hutteri egyház közösségei már csaknem ötszáz éve élnek teljes vagyonszövetségben és egyszerűségben.

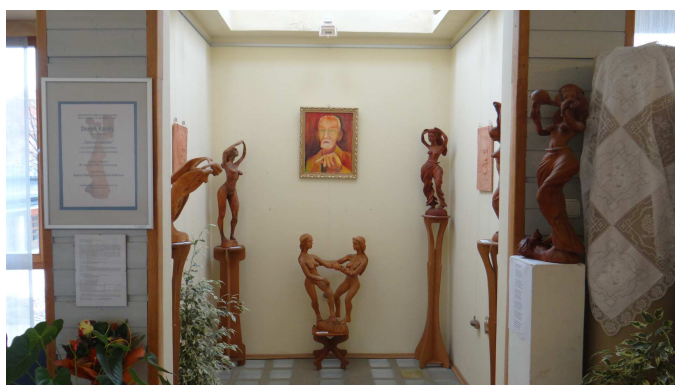
Erőszakmentességük miatt mindenütt üldözték őket, így terjedtek el szerte a világon.

Az Egyesült Államokban és Kanadában több száz körzetben működik az előfizetéses mezőgazdaság rendszere, amelyben a városi lakosok személyes ismeretség alapján kötnek havi előfizetéses szerződést a környező vidék termelőivel, így jutnak hozzá a számukra szükséges zöldséghez és gyümölcshöz, s így mentesítik a termelőket a mezőgazdasági termelés éves ciklusához egyébként elengedhetetlen bankhiteltől és kamatfizetéstől.

A Bokor akár le is maradhat ebben a sokszínű mezőnyben. Kár lenne érte, bár az emberiség fönnmaradása szempontjából közömbös, hogy éppen kik és hol éreznek rá a következő korszak élhető és vonzó mintáira. Mert a tudatos ember legfőbb feladata saját sorsának, jövőjének alakítása. Nem hagyatkozhat többé a világegyetem erőinek összhangjára, mert ez az összhang az emberi tudat megjelenésével számára végérvényesen elveszett, és csak önmaga teremtheti meg újra, immár a kezdetektől távol, önmagát is számításba véve. A jövő útja azoké, akik készítik e jövőt. Elkezdődik-e hát a jövő? Rajtunk fordul, azon, hogy mi magunk elkezdjük-e.

DRYP

TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK!

Az a megtiszteltetés ért, hogy Domin Károly művészbarátom emlékkiállítására elmondhatok néhány mondatot. Ráadásul immár másodszor ért ez a megtisztetés, hiszen annakidején Károly hatvanadik születésnapjára készült Szobrok című könyvének előszavát is rám bízta.

Engedtessek meg nekem, hogy idézzek is belőle.

„Őszintén megörültem választásának, hiszen sok kiváló és hozzáértő művészettörténészt is felkérhetett volna helyettem, akik bizonyára alapos műelemzéssel

gazdagították volna a könyvecskét. Magam pedig csak mezei gimnazistaként csodálhattam rajzkészségét, egyéni Dominos látásmódját, melyet mint kiállításain annyiszor láthattunk, mindvégig képes volt megtartani, miközben bizony polgári kenyérkereső foglalkozásra adta fejét.”

Miért is? Önéletrajzában olvastam, hogy „érettségi után a család pragmatizmusát tekintetbe véve megvilágosodva, hogy a zseniből is lehet nyomorékot csinálni és a tehetségtelen hülyéből is lehet zsenit dicsőíteni” elgondolásból vezetettve egzakt pályára vette az irányt és tanulmányait a Magyar Iparművészeti Főiskolán folytatta.

Idézhetnék még az említett könyvből kiállítás megnyitókát, dr. Feledy Balázs művészeti író tollából, vagy éppen Jancsó Miklóstól, aki kedves mesterként köszöntötte, de Bulányi György piarista tanár megnyitó beszédéből is citálhatnék sorokat. Említhetném még Bächer Iván író Békenyúl című tárcáját is, aki így írt egyik szobráról: „Tessék megnézni a Békenyulát! Nem csak ötlet van itt, hogy ugyanis a galamb egy buta, gonosz, koszos, veszekedős állat, szemben a nyúllal, hanem szobor, szép szobor is ez, ha a föltartott kézben az a nyúl kicsit szokatlan is.” Majd később: „Jól esett látni egy mérnököt, aki művész, de akinek a művészettel való kapcsolata természetesebb, szervezesebb megannyi hivatasos művésztől élőnél, művész akarnoknál, elszánt művész-magamenedzsernél.”

Valamennyi említett kiállítás megnyitójának felkéréshez egy csöppnyi közöm is volt, sőt Bulányi páter még kvázi megrendeléssel is élt Károly felé. Kívánságára elkészült plakettjei ma az Óbudavári templom falait díszítik. Egy napig láthatták is a Galamb utcai előadó terem falain, melynek művészeti megnyitója Somogyi Győző festőművész volt, Bulányi páter pedig a szakrális tartalommal foglalkozott. A keresztút 14 plakettje függött a falakon. Egy apró történetet még hadd mondjak el erről, hiszen könyvében Károly is megemlékezett róla. Imígyen: „Bulányi György atya,” - mennyire nem kedvelte a Páter az atya szót, de ezt Károly nem tudhatta – „piarista tanár biztatott, hogy mintázzam meg a keresztutat. Megplasztikáztam Sault, ahogy leesik a lováról a Damaszkuszba vezető úton és megtér. Örültem a témának, mert nagyon szeretek lovat is mintázni. A páter azt mondja, nem erre gondolt, hanem a Krisztus keresztútjára! – Akkor meg kell mintáznom minden stációt, tizen-négy képet? Belegondoltam. Miért ne? Hozzáfogtam, úgy hogy most ezt csinálom. Aztán amíg élek, teszem a magam dolgát módomból és tehetségem szerint.” És így is tette. Azóta a stáció plakettjei - mint említettem - elkészültek s váci jelentkező nem lévén rájuk a páter kedves templomának falaira kerültek Óbudavárott.

És most hadd váltsak személyes hangra! Károlyt gimnazista koromban ismertem meg, amikor magam is az akkori művelődési ház rajz szakkörébe jártam Tegzes László, majd Dániel Kornél vezetése alatt. Volt akkorigiban egy kis Posta parki művészetkedvelő csapat, akik

közül többen neves fotósokká lettek, mint Nagy Zoltán, Tahin Gyula. Ebbe a körbe tartozott Károly is, no meg a méltatlan sorsú Belánszky Ferenc és néha Mizser Pál is megfordult közöttünk. Ebből az időből is számtalan anekdotát tudnék felidézni.

Majd a középiskola végeztével hosszú időre elkerültem a városból. Több mint három évtized után visszatérve, abból a csapatból már csak Károllyal találkoztam a városban. Egy alkalommal gödi alkotóházában beszélgettünk, amikor megmutatta fából készült szobrait is. Akár egy kész komplett kiállítás anyagát tárolta ott. Igazi Dominos látásmóddal készült szobrok voltak. Olyanok, amiket három-négy évtizeddel korábban ismertem meg rajzain, vázlatain. Itt egy művész, akit nem érintett meg a kornak semmilyen izmusa - gondoltam. Független tudott maradni a divatirányzatoktól és semmit sem engedett önmaga belsejében megfogalmazott és kiérlelt világából. Igen, ez volt az az alkotóerő benne, ami megfogott és jószerivel kamaszkori ismeretségünket barátságáá érlelte.

Károly lokálpatrióta volt és világpolgár egyszerre. Részt vett a Városszépítők Egyesületében, ismert véleményformálója volt a civil kezdeményezéseknek, és néha még tollat is fogott, mely írások közül néhányat a Váci Polgár és a Váci Napló is leköszölt. Részt vett az évről évre megrendezésre kerülő Téli Tárlatokon is és keze nyomát megtaláljuk a Madách Imre Művelődési Házban épp úgy, mint a Pikéthy Tibor Zeneiskolában, de itt kell megemlítenem a városnak ajándékozott Kassai Vidor bronz mellszobrát is. Csak halkan jegyzem meg, hogy mindezt önzetlenül, mindenféle anyagi ellenszolgáltatás nélkül. Talán nem túlzás ha úgy fogalmazok, hogy közéleti mellőzöttsége mellett tette városáért, hiszen sem a Téli Tárlatokon kiosztott díjakból, sem más városi elismerésben nem részesült. Önzetlen szolgálatnak tekintette városának ajándékozott alkotásait. Mindezt saját szavai is visszaigazolják, amit egy kiállításának megnyitója után szót kérve, következőképp fogalmazott meg: „Nem tudom, hogy az orvosok hány csücskét ismerik, vagy határozzák meg egy szívnek, de ti itt, akik eljöttetek munkáimat megnézni, mind az én szívem csücskei vagytok.”

Befejezésül abban bízva zárom mondanivalómat, hogy talán nem vártak műelemző, kritikai értékelést tőlem, hiszen itt van egy csöppnyi ízelítő Károly munkáiból, beszéljenek hát azok helyettem.

Elhangzott Domin Károly "Tánc és muzsika" című emlékkiállításának alkalmából a Lyra Könyvesház Torony-Galériájában 2014 november 7-én.

MÁTÉ-TÓTH ANDRÁS

PARALLAX

Tengely

A gépekben a tengelyen fordul meg mindaz, ami a szerkezet működéséhez elengedhetetlen. Eközben a tengelyre különböző erők hatnak, hajlítják, forgatják, húzzák a ránehezedő, rákapcsolt forgó alkatrészek. A mechanikában megkülönböztetik az álló és a forgó tengelyt, de abból a szempontból nincs közöttük különbség, hogy a hozzájuk kapcsolt elemek rajtuk forognak. A gép rendeltetészerű működésére általában úgy gondolunk, mint a tengely folyamatos forgására. Ám ha a folyamatot lelassítjuk, és csupán egyetlen mozgást veszünk szemügyre, akkor nem forgásról beszélünk, hanem fordulatról: a fent és a lent, az itt és az ott közötti átmenetről.

Térségünket, ezt a kelet-közép-európai országcsoportot a gazdasági és politikai folyamatok elemzői 1990 utántól átmeneti régióknak nevezték el, s a régióhoz tartozó társadalmakat átmeneti társadalmaknak. A kommunizmus totális diktatúrájából és kézi vezérlésű gazdaságából a demokrácia szabadságába és a piac vezérelte gazdaságba fordultak át az országok. A folyamatok átmenetként történő meghatározása első látásra találónak is tűnik, ám éppen a régió társadalmainak tapasztalatai hívják fel a figyelmet arra, hogy ennél sokkal összetettebb jelenségről van szó. A történelemben ugyanis még soha nem találkozhattunk a modern elnyomás ilyen hosszú szakaszával, s nem világos, hogy melyek a maradandó változások, és melyekből van felépülés. Másrészt, mire a fordulat elindult, addigra az a távlat, amelyet hagyományosan demokráciának és kapitalizmusnak neveznek, egyre bizonytalanabbá vált, egyre inkább eljutott működési képességének határaihoz. A változást tekintve tehát sem a honnan, sem a hogyan, sem a hová nem egyértelmű.

Karl Jaspers német filozófus nevéhez kötődik a tengelykor (Achsenzeit) kifejezés. A történelem eredetéről és céljáról írt hatalmas értekezésében kifejti, hogy a Krisztus előtti VIII. és II. század között a világ összes kontinensén nagyjából egy időben átfogó fordulat következett be, amelyben az emberiség nagy kulturái megalkották azokat az alapelveket, melyek máig hatóan alkalmasnak tűnnek a civilizáció pilléreiként szolgálni. Kínában ekkor működött Konfucius és Lao-ce, Indiában Buddha, a Közel-Keleten a nagyobb és kisebb bibliai próféták, Iránban Zarathusztra, Görögországban Platón, Szókratész és Arisztotelész, Rómában Cicero és Seneca – hogy csak a legnagyobbakat említsük. Ezek a hatalmas tanítók alkották meg az emberről, az istenekről, a közösségről, az anyagról és a természetről, az életről és a halálról azokat a fogalmakat és átfogó víziókat, melyekhez azóta is mérheti magát az emberiség bármely társadalmá, kisebb vagy nagyobb közössége.

Az átmenet, a fordulat, a tengely-kor kivételes időszak, melyben erjed és megérik a következő korszak. Jaspers szerint ezek a csodálatos szellemi alkotások azért következtek be, mert az átmenet minden esetben két hegemónia közötti korszak volt: a már nem és a még nem közötti termékeny időszak. A történelem, az eszmék, a társadalom és az ember folyamatos mozgásban van, lényegét nem az állapotok, hanem a folyamat révén ismeri fel, abban, amivé válik, amibe fordul – a lehetőségek tengelyén.

Diszkréció

Az emberi félelmek közül az egyik legszörnyűbb a lelepleződéstől való félelem. Nem csupán az elkövetett bűnök miatt, hanem minden miatt, ami, ha kitudódik, ha a lepel lehull róla, akkor az ember pőrén áll, teljes kiszolgáltatottságban. A lelepleződés önmagában is félelmetes, anélkül is, hogy a kitudódott vétek miatti büntetés bekövetkezne. Alighanem a védtelenség miatt. Ezért vágyik az ember arra, hogy lehessenek titkai, a nyilvánosság elől elfedett dolgai, hogy ne legyen védtelen. Az emberi személy igényli a szemérmét. Felöltözik, hogy ne lehessen azonosítható a pusztá testével. Nem mond ki mindent, amit gondol, hogy fenntartsa dilemmái számára a töprengés, sőt a szemlélődés terét. Nem nevez meg tüstént, mert engedi a látvány árnyalatait érvényesülni.

A teljes nyíltság és a korlátatlan ismeret, a minden megmutatása és mindennek napvilágra kerülése végtelen távlatú vágy, csak a végső beteljesülésben lehetséges, ahol már nem félelmetes.

A katolikus imádságok közül az egyik leggyakrabban mondott Az Úr angyala kezdetű. Az Üdvöz légy, Mária imádságból ez a forma fűzért alkot, melyet három evangéliumi láncszem köt össze. Az angyali üdvözlés, amely kijelenti, hogy Mária a Szentlélektől fogant, Mária teljes igénje és beleegyezése, majd a megtestesülés kijelentése. Az imádságfűzért egy könyörgés zárja le, amely hálát ad a megtestesülés titkának megismeréséért és az ajándékában való részesedésért. Az Úr angyalát naponta háromszor imádkozzák, a reggeli, a déli és az esti harangszókor. Az imádságot mai formájában V. Piusz pápa vezette be 1571-ben Németországban, nem teljesen függetlenül az európai kereszténység törökök ellen vívott küzdelmének lelki támogatásától. A római Szent Péter téri „angelus” imádságot II. János Pál kezdte el 1978. október 22-én, amely hagyományt utóda is folytatta.

Az Úr angyala diszkrét imádság. Valamiről hallgat, valamit eltakar, ami az evangéliumi jelenet szerves részét képezi, s ami nemcsak Mária, hanem minden néven szólított bibliai személy esetében lényeges, bensőséges titok: a megdöbbenés, az értetlenség és a méltatlanság megnyilatkozását. Mária az angyal köszöntésére az evangélium szerint először zavarba jön, majd meg is

kérdezi: „Hogyan lehetséges ez, hiszen férfit nem ismerek?” Mária fél, az angyalnak meg kell nyugtatnia: „Ne félj!” (Lk 1,26). Az úrangyala imádság diszkrétan elhallgatja azt a teret vagy momentumot, amelyben Mária és mindenki más megérleli és meghozza döntését, és hitében az ígéretre hagyatkozik.

Az ember igényli a diszkréciót, a vallásban is, a lelki-ségben is. A végső beteljesedésben, ahol majd színről színre lehet látni, az ismeret világol, és Isten lesz minden mindenben, ott már nem lesz szükség diszkrécióra. Addig azonban ez biztosítja a valláshoz olyan mélyen hozzá tartozó dilemma terét, a megértés és elfogadás idejét. A diszkréció igénye jelzi a személy egyediségét, önmagává válásának történetét. Érvényesítése csak akkor lehetséges, ha merjük gyanakodva fogadni a nyilvánvalóságok és egyértelműségek csalóka nyugalmát.

Permet

A húsvéti ünnepek záróakkordja a locsolkodás, melynek során a férfiak illatos vizet locsolnak nőismerőseikre, általában mondókával kísérve a cselekményt. A néprajzi kutatások számos népi hagyományt és játékot tártak fel, melyekben tombol a jókedv, huncutság, ötletesség. A locsolkodás szokásának értelmezésekor Bálint Sándor néprajztudós, a legszögedibb szögedi, ismert könyvében, melyben a karácsonyi, húsvéti és pünkösdi népszokásokat elemzi, azt írja: „Az öntözés kétségtelenül a tavaszi lustratio egyik erotikus célzatú változata, amelynek eredete még nem egészen tisztázott. Mindenesetre keresztény hagyományok is szövődnek bele, hiszen hajdan a vízbemerítéssel, leöntéssel történő keresztelés húsvét táján volt. Amikor az egyház már az esztendő bármelyik napján keresztelt, az ősi gyakorlatot a nép tartotta fenn, alkalmazván a maga sajátos szemlélete és igényei szerint.”

E gazdag tartalmú mondat számos utalást tesz, melyeknél érdemes kissé elidőzni. Az első mindjárt a lusztráció fogalma, amely magyarul tisztítást, megtisztítást jelent. Lusztrációval jelölte többek között az antik római vallás a tisztátalanná lett személyek megtisztítását, például mensest vagy halott érintését követően. De így nevezték az újszülöttek megtisztítását is az ártó szellemektől. A lusztráció szertartásának erotikus jellege arra vezethető vissza, hogy a görög mitológiában a hajnali páráról úgy gondolták, az a Hold ajándéka, amellyel megtermékenyíti a földet, s ennek következtében sarjadnak a növények. A tisztulást és megtermékenyítést jelképező permethintés rítusa tehát ott húzódik az európai hagyományokban, s elér egészen a modern időkig, amikor a higiénia és a megtermékenyítés is gyakran megfosztatik misztikus dimenzióitól, és pusztán technikai eljárásá szűkül.

A vízzel vagy mással való permethintés azonban nem csupán az antik európai kultuszokban fedezhető fel, ha-

nem Európán kívül is. Az észak-amerikai omaha indiánok között szárazság idején a Buffalo Társaság tagjai megtöltenek vízzel egy nagy teknőt, majd négyszer körüljárják. Ezek után szájukba vesznek egy keveset a vízből, és permetező esőt imitálván a levegőbe spriccelik. Így remélik a szimpatetikus mágia logikája szerint, hogy amit ők elvégeznek a vízzel emberi módon, kicsiben, azt elvégzik az égiek, isteni módon, nagyban, és megnyitják az ég csatornáit. A Nigéria bizonyos régióiban honos tiv vallásban pedig az ellenségek kiengesztelődésének egyik rítusa úgy zajlik, hogy a felek vizet vagy sört vesznek a szájukba, majd permetezve kifújják, jelezvén, hogy vége a haragnak. Hasonlóan tesznek gyakorta a kenyai taiták is, mert úgy tartják, hogy a víz vagy a sör permetezése elhárítja a veszedelmet.

Amikor a kereszténység kialakította rituális, liturgikus gyakorlatait, akkor a legősibb formákra és gesztusokra támaszkodott, s feltöltötte ezeket azzal a sajátos hittartalommal, amely alapján a keresztelést vízzel végzi, s a szenteltvíz permetezésével fejezi ki épületek vagy személyek megtisztítását, Istennek ajánlását. A népi hiedelmek alapformái képezik az emberiség kultúrájának őshumuszát. Ezek jelennek meg számos mai rítusban, s ugyanezek a különböző vallások mai liturgiáiban, kifejezve az ember ősi vágyát a tisztaságra és a termékenységre.

A kereszténység kísérlete

Adott tárgy eltérő nézőpontból történő megfigyelése a tárgy felől nézve szöveget alkot, amelyet parallaktikus szögnek nevez a geometria. Minél nagyobb a távolság a két megfigyelési pont között, annál nagyobb a szög.

A parallax a paralel rokona. Utóbbiban a nézőpont és a megfigyelt tárgy között egyenes vonal húzódik, s ahány tárgy, annyi nézőpont. A parallaktikus nézet sajátossága egyfelől az, hogy egyetlen tárgyra fókuszál, másfelől a folyamatos közlekedés olyan nézőpontok között, amelyek egyébként egymással nem összeegyeztethetők. Slavoj Žižek szlovén származású neomarxista gondolkodó egy egész monográfiát szentelt e fogalom kifejtésének. Számára a három legfontosabb nézőpont, melyek mindegyike felmutatja parallaktikus sajátosságait: a filozófiai, a tudományos és a politikai.

A parallax sok mindenre megtanít, ahogyan tanította az egyiptomi csillagászokat, a görög matematikusokat vagy a római geodétákat. A mai posztmodern filozófiában többek között Jacques Lacan és Žižek nyomán a parallax a gondolkodás technikája, a személy és a társadalom szintjén egyaránt. A mai gondolkodás meghatározó – egyesek szerint inkább csak divatos – iskolái szerint a gondolkodás tárgyáról (úgy is fogalmazhatjuk: az igazságról) a figyelem és a megértés áthelyeződött az emberre, aki lát, gondolkodik. Radikálisabb megfogalmazás szerint már nincsenek olyan jellegű igazságok, amelyek metafizikai garanciákkal rendelkeznének, melyek tar-

talmát tehát nem az biztosítaná, hogy megértjük őket, hanem valami megértésen, időn és téren túli valóság, maga Isten vagy a Lét vagy bármely más néven nevezett, esetleg tisztelt abszolútum.

A Bibliát ismerő ember ilyenkor óhatatlanul asszociál a „Mi az igazság?” pilátusi kérdésre, amely klasszikussá vált mindazon esetekre, ahol az igazságba vetett mély hit vagy a feltétlen melletti elkötelezettség alapjaiban kérdőjelezhető meg. Mint valami gondolkodási vagy döntési hiba esetén, amikor az ember mindent félreért, mert nem látja át a helyzeteket, a bonyolult politikai összefüggéseket, s ezzel kirekeszti magát az értők, a talpraesettek, a mindenkor eligazodók közül. Mielőtt azonban bizonyos igazságfelfogást kereszténynek jelölnék, s erre hivatkozva más felfogásokat nemcsak filozófiai, hanem vallási alapon elutasítanánk, érdemes mélyebbre ásni, s azt kérdezni, vajon a kereszténység nem az a világtörténelmi kísérlet-e, amely a végső soron mindig titok marad, ám önközlésében fáradhatatlan Isten szavát minden kor dadogásában megfogalmazza. S ha erre igennel merünk válaszolni, akkor megszívlelhetjük az olasz filozófus, Gianni Vattimo alábbi szövegét:

Ha az egyház felismerné, hogy a keresztény hit felszabadító értelmét éppen hogy az objektivitás igényének feladása bontakoztathatja ki, akkor végre pontot tehetne az igazság és a felebaráti szeretet közötti eldönthetetlen vita végére, amely történelme során annyiszor akadályozta. Az egyetlen igazság, melyet a Szentírás kinyilatkoztatott számunkra, és amely nem szorult az idők során semmiféle mítoszتانításra – minthogy nem kísérleti alapú, logikai vagy metafizikai kijelentés, hanem gyakorlati felszólítás –, a szeretet igazsága, a caritas.

BÓTA TIBOR

AZ IGAZI VILÁGOSSÁG ÚTJA A SZERETETHEZ

„És lám a csillag, melyet napkeleten láttak, előttük haladt, amíg végre meg nem állt a hely fölött, ahol a gyermek volt.”
(Mt.2,9)

Az evangéliumi kép szerint a bölcseket a csillag világossága vezette el a betlehemi Jézushoz, azaz a megtestesült Szeretethez. Ez a kép szinte felkínálja azt a megállapítást, hogy az igazi világosság mindig a szeretethez vezet el.

A kereső ember szomjazza a tisztánlátás világosságát. Keresése során egyre jobban, és jobban birtokolja azt. Vajon mikor, és hogyan válik a megszerzett világossága olyanná, amely már igazi világosságnak nevezhető?

Annak érdekében, hogy az ember ne csak tisztán lásson, de az igazi világosságot is birtokolja, feltétlenül szükséges, hogy azért akarjon egyre tisztábban látni, hogy megtudhassa, mi a célja az életének, mire, és hogyan kell felhasználnia az életét, hogy betöltse a teremtése során kapott/felvállalt feladatát, és eközben egyre jobban és helyesebben megtanuljon szeretni. Életünk céljának keresése egy életre szóló program. Az erről való elgondolkodás messze meghaladná a jelenlegi elmélkedésem kereteit. Ezért hát csupán a keresés/továbbadás hogyanját próbálom körüljárni.

Először is azt próbálom megvizsgálni, hogy mit is nevezek én a keresés során (nem a tartalomra vonatkozóan) *igazi világosságnak*. Majd arra térek rá, hogy ha valaki ennek az igazi belső világosságnak a birtokba jut, mi adja meg *szeretetének az alapfeltételét, további feltételeit, és végső feltételét*.

Az igazi világosság

Derűs éjszaka feltekintve az égboltra az ember azt tapasztalja, hogy a Hold és a csillagok is világítanak. Mégis óriási különbség van a kétféle világítás között. A csillagok saját fényüket¹ szórják szét, a Hold azonban csak visszaveri más égitest fényét. A csillagok belső energiáikat sugározzák szét, a Hold bár elnyeli a ráeső fény egy részét, de soha nem rendelkezik annyi energiával, hogy saját fényét sugározná, csak világít a visszaverés által.

A fenti hasonlattal harmóniában talán nem véletlen, hogy az evangéliumi képben is a betlehemi istállóhoz csillag vezette² a Messiást-várókat, s nem valamiféle saját fénnel nem rendelkező égitest.

Vakság, vagy tisztánlátás?

A Jn.9,41-ben elhangzik egy furcsa mondat Jézus ajkáról: "Ha vakok volnátok,... nem volna vétkeitek." Valóban érdemes egyre tisztábban látni, - azaz nem vaknak maradni. -, hogy ezáltal kitáguljon felelősségünk határa, és leszűküljön cselekvési lehetőségeink köre? (Pl. másokat félrelökve, mások kárára nem juthatunk előre; ha bántás ér bennünket, visszabántás helyett szeretet kell, hogy legyen a válaszuk.)

A Jn.8,31-32-ben olvashatjuk: „Jézus azután így szólt azokhoz a zsidókhoz, akik hittek benne: „ha megmaradtok beszédemben..., akkor meg fogjátok ismerni az igazságot, és az igazság szabadokká fog tenni titeket.”

Nincs itt valami ellentmondás? A tisztánlátás által megszerzett igazság ismerete leszűkíti az ember cselekvési lehetőségeit - azaz látszólag szabadsága egy részétől fosztja meg, és Jézus mégis azt állítja, hogy az igazság szabaddá tesz. A látszólagos ellentmondást csak úgy lehet feloldani, ha be tudjuk látni, hogy tudatunkban meglehetősen kevert a "szabadság" fogalom. Addig, amíg azt hiszi az ember, hogy az a legszabadabb, aki bármit megtehet, óriási tévedésben van. Ebben a tévedésben voltak Jézus hallgatói is, akik Jézus előbb idézett mondatára így válaszoltak: "Ábrahám magvai vagyunk, soha senkinek a rabszolgái nem voltunk, hogy mondhatod hát, hogy szabadokká lesztek?" A valódi szabadság valami teljesen mást jelent, és nem a kötöttségektől való mentességet.

1. Az igazság megteremti szeretetünk alapfeltételét: szabaddá tesz.

Az igazság csak akkor tesz szabaddá, ha az ember hasonlónak válik a betlehemi csillaghoz: azaz, ha az igazság saját *belső energiájává* válik, és azt *kisugározza*. Bármelyik oldal hiánya esetén az igazság nem képes szabaddá tenni az embert, azaz megadni szeretete alapfeltételét. Aki csak befogadja az igazságot, s talán még úgy is érzi, hogy magáévá tette, de nem adja tovább, az a szabadság érzése helyett egy feszítő érzést érezhet csupán, mert az igazság lényegéből adódóan kikívánkozik. Kikívánkozik, és a kimondás, továbbadás által teszi szabaddá birtokosát. Az pedig, aki meghallva az igazságot, azonnal tovább akarja adni, anélkül, hogy magáévá tette volna, hogy teljes lényével átélte volna azt, az sem fogja megtapasztalni a szabadságot, mert csak a Hold-szerepet vállalja: azaz mások sugárzását veri vissza. Egyik típus sem képes szabaddá válni, azaz szeretetének alapfeltételét megteremteni.

Az igazság csak akkor képes szabaddá tenni az embert, ha - miután befogadja – engedi, hogy átrendezze belső energiáit, és ezt a belső rendjén átjárt igazságot adja tovább.

Spinoza az érzelmekkel kapcsolatban kétféle érzelemről beszél:

- A szenvedő érzelmek kiélése közben az embert kényszer hajtja, olyan indítékoknak válik a tárgyává, amelyeknek nincs is tudatában.
- A cselekvő érzelmek kiélése közben az ember szabad, ura érzelmeinek. Mivel az érzelmek cseleked-

¹ Természetesen a csillagok belső energiája sem saját energia, mivel az, az energia ősforrásából származik. A csillagok azonban ezt az energiát beépítették önmagukba, felhalmozták, majd ezt adják tovább.
² Az evangéliumi képet csupán analógia-forrásként használtam fel. Ugyanis a kutatások mai állása szerint a mozgó égitest, melyet a bölcsek követtek, vagy követni véltek, csupán egy rendkívüli égi jelenség (üstökös? szupernóva? égitestek együttállása?) lehetett.

teinket kísérő jelzőrendszere is – mely cselekedeteink helyességéről tájékoztat, - így a fenti megkülönböztetés érvényes szeretet-tevékenységeinkre is.

Vagyis lehet szabadon szeretni, és lehet valamilyen kényszer hatása alatt /azaz szenvedő módon/ is szeretet cselekedni, szeretetet „színlelni”.

Szenvedő módon szeret az ember akkor, ha valamilyen külső vagy belső kényszer hatására cselekszik. Elvárások, félelmek, egzisztenciális biztonság-igény, önigazolási-vágy, elismerés-vágy és még ki tudja, mi minden hajthatja az embert, amikor így "szeret". Ha enged a kényszereknek, cselekedeteinek látszólagos gyümölcsei ellenére is biztos lehet abban, hogy szeretete hamis, mert szeretni csak szabadon lehet.

Az ember szeretetének alapfeltétele, hogy szabad legyen: azaz, hogy képes legyen „irányítani” gondolatait, érzelmeit, törekvéseit, és ezeken keresztül cselekedeteit. A szabad ember ura akar lenni idejének, energiájának, hogy azokat belső, folyamatosan rendeződő értékrendjének megfelelően tudja felhasználni, és mindig az „értékesebbre” igyekszik magát szabadabbá tenni.

2. Szeretetünk további feltételei

Szavaink értéke és súlya

A belső világosságot tovább kell adni, mert egyébként szétfeszíti az embert. De csak az értékes adható tovább, az értéktelen nem. Az ember világosságát reprezentáló szavainknak értéke kell, hogy legyen. De mi adja meg szavainak értékét? Szavainak elsődleges értéket az adja meg, ha minél teljesebb fedésben vannak Jézus gondolatvilágával, szavaival. De vajon elégséges-e ez?

Simone Weil mondja: "Ugyanaz a szó lehet jelentéktelen, vagy rendkívüli, attól a módtól függően, ahogyan kimondták. És ez a mód azon múlik, hogy milyen mélységű az emberi létezésnek az a régiója, ahonnan a szavak fakadnak, és az akarat ebben semmit sem tehet. És csodálatos egyezéssel ugyanarra a területre jutnak el abban, aki hallgatja őket. Ekképpen a hallgató felismeri, - ha megvan benne a felismerés képessége - hogy mi az értéke a szavaknak." Vagyis szavaink értékét a tartalom nem képes önmagában megadni!

Az igazságot megfogalmazó, és belsőbb régiókból eredő szavaink olykor sebet is ejthetnek. Milyen nagyszerű az, ha az ember képes arra, hogy szavainak a tartalma, és ne a formája legyen a vádló! Ezzel nem akarom kizárni a szent harag és szent indulat jogosságát. Sőt, ha ezek valóban szentek – azaz "érted" és nem "ellened" irányulnak - növelik a szó értékét. Amennyire növelni tudja a szent harag a szó értékét, legalább olyan mértékben tud romboló lenni az "ellened" irányuló harag indulata. Az embernek hinnie kell abban, hogy az általa kimondott szavak értékét a másik ember felismeri, tehát ugyanazon szavai építeni, és rombolni is képesek a másikban.

A szó és a tett harmóniája

Az ember tettei képesek igazán hitelt adni szavainak. Ezért az életpélda értékét nem lehet eléggé hangsúlyozni. De bármennyire is nagy érték az életpélda, csak ak-

kor érték, ha helyén van az ember életében. A "dumálás helyett inkább cselekedjünk" megnyilatkozás lehet a csalódottság, belefáradás hangja is. Ilyenkor az életpélda képes a belemenekülés helyévé is válni. Sem a szó, sem a tett nem képes a másikat helyettesíteni. Vigyáznunk kell nagyon arra, hogy ha néha fel is borul szavaink és tetteink harmóniája, nehogy a két dolog bennünk egymás ellentétévé váljon. Mindig tisztán kell látnunk, hogy a kettő egymás szerves kiegészítője.

A szív és az ész harmóniája

Jézus példája nyomán nagy hangsúlyt teszünk a Bokorban a tanulásra, tanításra. A felületes szemlélő ebből arra következtethet, hogy ez a hangsúlytevés egyet jelent - az ész és a szív kettősségében - az ész javára történő rangsor felállításával.

A szív hátrányát számon kérő megnyilatkozások persze jogosak is lehetnek. Például, ha az ember az értelmével felfogott gondolatait úgy akarja továbbadni, hogy azok nem járják be előbb belső útjait, közben teljes lényét átalakítva. Ilyenkor ugyanis csak a "Hold"-szerepet hajlandó vállalni. Ilyen esetben a gyakorlat is a számon kérőket igazolja. Ugyanis sokszor egy szívből jövő, tehetetlenségét kínlódo zagyvaság sokkal jobban segít, mint egy átgondolt, logikus tanácsadás. Kissé cinikusan szokták mondani: van, aki segíteni akar, és van, aki tanácsot adni. A Hold-típusú, csak szavakat visszaverő emberről beszél Jung is, amikor a szív fontosságát hangsúlyozza:

"A ma emberének tragikus tévedése, hogy azt gondolja, ha kikiabál egy jelmondatot, vagy felmutat egy transzparenst, az hat..., pedig csak az hat, ami előbb a szívünket belülről érinti." Persze ez a gondolat burkoltan arra is inti az embert, hogy az ész felé megbillent harmóniát, nehogy a szellemi tevékenységei visszafogásával próbálja helyrebillenteni.

A belső energiát sugárzó szabad ember a szív és az ész harmóniájából él. Ez a harmónia, azonban egy állandó belső küzdelem vállalását jelenti, amit József Attila csodálatosan fejez ki egyik versében:

"Az elme, ha megért, megbékül,

de nem nyughatik a szív nélkül.

S az indulat, múltó görcsökbe vész,

ha föl nem oldja eleve az ész."

A közös látás erősítő hatása

Megerősíti az ember belső világát (tudását, szívét, törekvését), ha egy - számára értékes - közösség is visszajelzi belső látásának helyességét. Értékes közösség az ember számára az, ahol a tagok közösen törekszenek arra, hogy szavaik egyre jobban fedésbe kerüljenek Jézus szavaival. Ahol fontosnak tartják azt is, hogy szavukat és tetteiket, valamint szívüket és értelmüket is egyensúlyban tartsák. Egy ilyen közösség helyeslése nagyon meg tudja az embert erősíteni, így szavainak biztonságát, erejét, értékét is jelentősen megnöveli. Ekkor értelmet kap, és érdekessé válik egymásra figyelni, egymást megérteni, és megtanulni közösen látni.

Az egymásra-figyelés nem jelenti azt, hogy mindig és mindenben egyet kell értenünk, sőt baj is lenne, mert ez a tarkaság igazi tiszteletének hiányosságáról árulkodna. De szükséges, hogy mindig a másik megértésére törekedjünk. Megérteni valakit azt jelenti, hogy egyre mélyebben megismerjük a másik törekvőközpontjának világát. A másik indítékaira figyelő párbeszédben lehetséges csak egymás valódi gazdagítása.

3. Szeretetünk végső feltételének mottója: "Csak a boldog ember képes másokat boldoggá tenni"

A családban és a közösségben is nehéz a másság elfogadása. Sajnos egymás passzív elfogadása - ami olykor nem is olyan egyszerű - nem elegendő. A fejlődő kapcsolatokhoz az is szükséges, hogy egymást boldoggá akarjunk tenni, hogy egymás emelése révén emelkedjünk. Mindannyiunk előtt világos, hogy nem azon múlik közösségünk szeretetlégköre, hogy képesek vagyunk-e olyan embereket összegyűjteni, akiket tudunk szeretni, hanem azon, hogy kifejlődött-e bennünk a szeretet képessége. Ezt tisztán látva, vajon nem értékeljük-e mégis sokszor többre azt a közösséget, ahol élvezzük mások szimpátiáját, mint ahol szeretet-képességünk fejlesztésére és gyakorlásra bőven akad lehetőség? Vajon nem körözi-e le bennünk is olykor a másokat boldoggá tenni akarásunkat a helytelen boldoggá lenni akarásunk, azaz az elismerésre és szimpátiára vágyásunk? Nem igaz az állítás, hogy "minden ember boldog akar lenni...". Csak nagyon kevés ember akar boldog lenni. Megelégszünk apró örömmel, s ezért nem is tudunk igazán boldoggá tenni másokat.

A teremtés könyvében minden nap után Isten azt mondja: "Ez jó.". Nekünk is törekednünk kell arra, hogy mi is minden nap után ki tudjuk mondani szívből, hogy ez jó. Fromm írja az anyai szeretettel kapcsolatban: "A legtöbb anya képes rá, hogy "tejet" adjon, de csak kevesen tudnak "mézet" is adni. Hogy mézet adhasson, ahhoz az anyának nem csak "jó anyának", hanem boldog embernek is kell lennie, és ez már keveseknek sikerül. Az anya élet-szeretete éppoly ragályos, mint szorongása.". Az élet szeretetének győznie kell önmagunkban, minden félelem, csalódás, szorongás és bántás ellenére, mert csak a boldog ember képes másokat boldoggá tenni!

Karácsonyra készülve mindannyiunk számára azt kérem, hogy az a világosság, amelyet Jézus hozott el közénk - s amelynek jelképe talán a betlehemi csillag is lehet - járjon át bennünket, s teremtsen Rendet bennünk. Hogy az a világosság, amelyet továbbadásra kaptunk - s amely emiatt kikívánczik -, feszítsen szét bennünket, hogy ne tudjunk hallgatni róla. Hogy ne kötözzük meg Teremtőnk szándékát, s eljuttassuk a kapott világosságot mindazokhoz, akiken rajtunk keresztül akar segíteni, s képessé váljunk arra, hogy ne csak "tejet", de "mézet" is tudjunk adni.

(Fenti előadás elhangzott egy ág karácsonyon 1987-ben.)

BOGDÁN JÓZSEF VERSEIBŐL

SZILAVECZKY CSILLA SZERKESZTŐ ELŐSZAVÁBÓL

Bogdán József papköltő, Délvidéken (Vajdaság), Zentán született 1956. január 12-én. Kegyetlen gyermekkor jutott osztályrészül. Négyéves korában elvesztette édesanyját. Apja alkalmatlan volt a gyermekek nevelésére, így testvéreivel nevelőszülőkhöz, majd amikor a Vöröskereszt már nem fizetett a gyermekek neveléséért, állami gondozásba került. Általános iskola után a szabadkai katolikus gimnáziumban tanult tovább, ahonnan a horvátországi diakovári egyetemre vezetett az útja, ahol teológiai és filozófiai diplomát szerzett. 1983. június 29-én szentelték pappá Nagybecskerekben, papi szolgálatának első állomásán. Az elmúlt 30 évben több településen teljesített lelképásztori, hittantanári szolgálatot...

Első verseit kamaszkorában írta, aztán hosszú kihagyást követően, pappá szentelése után kezdett komolyan foglalkozni a versírással.

A kötet címe, nagyon találóan, *Zilált papi imák*. Ziláltak, mert a költő nagyon széles körből választ témát. Imák, mert a leghétköznapibb versekben is érezzük Isten jelenlétét, szeretetét. Ennek ellenére Bogdán József versei nem templomszagú steril versek. Kedveli a meghökkenítő kifejezés-párokat, feltámaszt rég elfelejtett szavakat s olyan kifejezéseket is használ, amelyek egy paptól szokatlanok, nyersek. Ide sorolhatók a többnyire komor hangulatú haiku-i is. Ezt a versformát ő vitte be és honosította meg a délvidéki magyar költészetben.

A család nélkül felnőtt költő lelkében rengeteg fájdalom és ebből következően nagyon nagy empatikus készség rejtőzik. Szinte természetes az emberek nehéz sorsával való azonosulása, mások megértése. Szeretettel fordul minden ember felé, mélységesen tiszteli az életszentséget, a bántó szándékot nem ismeri, pedig sokszor csalódott az emberekben. Szociális érzékenysége állandó adakozásra készíti.

Sajátos gondolatvilágában a gyermekkorban gyökeredző mérhetetlen szeretettség és a családi élet utáni vágyakozás keveredik az Istennek tett elkötelező szent esküvessel, a gyengéd, szelíd szeretettel, a szülőföldje - s azon belül papi állomáshelyei - iránti rajongással...

Vigaszt nyújt, szeretetet, erőt ad. Őszinte, tiszta hangja, sokszínű formavilága, igényesen megfogalmazott tömör szókimondása megismételhetetlen olvasmányélményt nyújt mindenkinek.

BOGDÁN JÓZSEF**ZILÁLT PAPI IMA**

Nem tudom, miért és meddig a félelem,
kérdem:
mikor lesz boldog az életem?
Karjaim
Emelem esengve magasba,
Istenem,
nézz le a tévelygő fiadra.
Ne dobj el!
Elvisz a hömpölygő áradat.
Tudom, hogy
szereted tékozló fiadat.
Oly nehéz
egyedül, senki sem ölel át!
Te pap vagy,
ne csüggedj, imádkozz, rajta hát!
De Uram,
nekem is jár egy kis boldogság.
Csak indulj,
ne félj, a boldogság megtalál!

A BARÁTSÁG FONALA

Most azt mondom: Megbocsátok –
és azt mondom: Többé ne lássalak! –,
és azt hiszem, ó, én konok,
hogymajd nekem is megbocsátanak!

Megpróbálom összekötni
kettőnk közt a szétszakadt fonalat,
de látom, hogy ily kényszerkötéssel
a fonálon csomó marad.

Kérlek, Uram, segíts nekem,
kösd össze a szétszakadt fonalat,
mert tudom, ha Te segítesz,
a fonálon csomócska sem marad!

HAIKUK**SZÍNVALLÁS**

A fű is sárga
ott belül. Színvallásra
egyszer sor kerül.

NAPLEMENTE

Összeütköző
vérelemek zajától
testem megremeg

LENNI SZÁRNYTALAN*Domonkos Istvánnak*

én lenni pap misézni sok falu
imázsamolyt oltárt enni a szű
én lenni nőtlen nem férfiatlan
vágyni a mennyország jó meleg katlan
mindig szót fogadni hierarchia
nem menni night club inni jó pia
tisztelni dogma dogma jó dolog
állami fogda a föld nem forog
én enni ostya ostyahulladék
vörösrongy rázni habzószájú ég
nézni néhanap az örgébicsek
repülnék isten mért nem érti meg
ikarusz szárnyak gyöngé ragasztó
megbuggyant immár minden földi jó
szentlélek billeg tört szárnyú galamb
nézni jobbra-balra akár a rab
siratni halott drága koporsó
kisbaba prüszköl ízeleli a só
lenni keresztény kozmopolita
enni svédasztal kozmás a liba
és fogyni fogyni fogyni szüntelen
lehet-e élni bűnben büntelen

HA KRISZTUS

Ha Krisztus újra a földre szállna,
alutáplált csenevész hitünket látva,
csendben elmosolyodna és magunkra hagyna,
hogy lúdbőrözve nyüszítsünk az éjszakába.

Ha Krisztus újra a földre szállna,
lagymatag félórás prédikációmba köpne,
és én a sekrestye penészrajzát bámulnám
az enyhe mécsvilágnál mindörökre.

Ha Krisztus újra a földre szállna,
Az emberek között az embert keresve
Tömérdek mocsokkal a talpán,
Mint ki itt se volt, köszönés nélkül visszamenne.

DECEMBER

A fagyos föld most
fogva tart egy kavicsot.
Holnap engem is.

SZELLŐ

Finom redőket
rajzol a szél a tájra
és homlokodra.

Fodor Ákos:

Egy antimártír vallomása

Kedvellek ugyan,
de szerelmes nem vagyok
beléd, Igazság.

Installálni fogom a Szeretetet

Terméktámogatás: Igen, miben segíthetek?

Vásárló: Hát, hosszas megfontolás után úgy döntöttem, installálni fogom a Szeretetet. Végigvezetne kérem a folyamaton?

Terméktámogatás: Rendben, szívesen segítek. Készen áll az indulásra?

Vásárló: Hát, nem vagyok egy műszaki zseni, de azt hiszem készen állok. Mit kell először tennem?

Terméktámogatás: Első lépésként nyissa meg a Szívét. Megtalálta a Szívét?

Vásárló: Igen, de egy csomó más program is fut jelenleg. Lehet telepíteni a Szeretetet, miközben ezek futnak?

Terméktámogatás: Milyen más programok futnak?

Vásárló: Lássuk csak, van Múltbéli Megbántódás, Alacsony Önértékelés, Harag és Neheztelés. Ezek futnak éppen.

Terméktámogatás: Nem gond, a Szeretet fokozatosan törölni fogja a Múltbéli Megbántódást a jelenleg működő rendszeréből. A hosszútávú memóriában esetleg megmaradhat, de már nem fog megzavarni más programokat. Végül a Szeretet felül fogja írni az Alacsony Önértékelést a saját moduljával, amit Egészséges Önértékelésnek hívnak. Viszont a Haragot és a Neheztelést teljesen ki kell kapcsolnia. Ezek a programok megakadályozzák a Szeretet megfelelő installálását. Ki tudja kapcsolni ezeket?

Vásárló: Nem tudom, hogyan kell kikapcsolni őket. Meg tudja mondani?

Terméktámogatás: Örömmel. Menjen a startmenübe és indítsa el a Megbocsátást. Ezt addig kell ismételnie, amíg a Harag és a Neheztelés teljesen ki nem törölődnek.

Vásárló: Rendben, kész! A Szeretet automatikusan elkezdte telepíteni magát. Ez normális?

Terméktámogatás: Igen, de ne feledje önnek csak az alapprogram van meg. El kell kezdenie kapcsolódni más Szívekhez, hogy hozzáférjen a frissítésekhez.

Vásárló: Hoppá! Máris kaptam egy hibaüzenetet. Azt mondja: "Hiba - A program nem fut külső egységeken." Most mit tegyek?

Terméktámogatás: Ne aggódjon. Ez azt jelenti, hogy a Szeretet program Belső Szíveken való futásra lett tervezve, de az ön Szívén még nem futott. Kevésbé technikai nyelven ez csak annyit jelent, hogy önnek először saját magát kell Szeretnie, mielőtt másokat Szerethetne.

Vásárló: Tehát most mit tegyek?

Terméktámogatás: Gördítse le az Önellfogadás menüt; majd kattintson az alábbi fájlokra: Megbocsátok Magamnak 2.0, Felfedezem az Értékeimet 1.5, Tudomásul Veszem a Korlátaimat 3.0.

Vásárló: Rendben, kész.

Terméktámogatás: Most másolja őket az "Én Szívem" könyvtárba. A rendszer felül fog írni minden zavaró programot és kijavítja a hibás programozást. Ezen kívül törölnie Kell a Terjengős Önkritikát az összes könyvtárból és kiürítenie a Kukát, hogy biztosan eltávolítsa teljesen és soha ne jöhessen újra elő.

Vásárló: Megcsináltam. Hé! A Szívem új fájlokkal telik meg. Mosoly jelent meg a képernyőmön és a Béke meg az Elégedettség bemásolja magát minden felé a Szívembe. Valamint az egész rendszerem melegedni kezdett. Ez normális?

Terméktámogatás: Sok esetben. Másoknak eltart egy ideig, de végül minden helyreáll a megfelelő időben. A rendszer melegedése normális, és javítja a Szív működését, ne aggódjon. Egyébként jó érzés nem?

Vásárló: De, csak szokatlan.

Terméktámogatás: Szóval, a Szeretet telepítve és rendszeren fut. Még egy dolog mielőtt letennénk. A Szeretet Ingyenes Program. Figyeljen rá, hogy továbbítsa azt és a különféle változatait mindenkinek akivel kapcsolatba kerül. Ők is megosztják majd másokkal és visszajuttatnak viszonzásul önhöz is új és izgalmas változatokat.

Vásárló: Köszönöm, Isten.